

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 16. (76.) évf.

3. szám. 2006 március

Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Imahetek hava

– Tiszteletes asszony, az unitáriusoknál mikor lesz az imahét? – kérdezték még nemrég az erdőszentgyörgyi unitáriusok és más felekezetűek egyaránt. S én örömmel hirdetem a szószékről, hogy február 13-a és 18-a között.

Már tavaly is tapasztalhattuk, hogy az imaheteket egyfajta szent várakozás előzi meg. Azt is meg merném kockáztatni, hogy ez a várakozás hasonló az adventihez. Örömmel és várakozással néztek, néztünk tehát az imahét elé, kissé kíváncsian is: kit hívott a lelkész, és miről fog prédikálni, ugyanakkor meg mintha ünneppé alakult volna az az egy hét a gyülekezet életében. Szépnek, lelkesítőnek tartom, hogy felekezeti hovatartozástól függetlenül nagyon sokan vesznek részt az imaheti alkalmakon, nemcsak az unitáriuson, de a reformátuson is.

Ilyenkor megszűnik a felekezeti különbözőség, és helyét átveszi az Istenhizartartozás egyetemes elve. A meghívott lelkészek mindenike pozitív meglepetésként élte meg, hogy tele van a templomunk. Hetvenes lélekszámmal kezdtük meg a hetet, s ez a szám a hét végére megduplázódott! Ehhez még azt kell tudni az erdőszentgyörgyi gyülekezetéről, hogy a teljes lélekszám 98 személy.

A számok általában sok mindenről beszélnek. Beszélnek arról, hogy nem azért tartunk imahetet, mert kötelező, mert így szokás, vagy mert minden évben lejön az egyházi központtól a körlevél, melyben az imahét ajánlott programját közlik. Arról is beszélnek a számok, mennyire tudja értékelni egy kicsiny gyülekezet, hogy saját temploma van, és senkinél nem kell kopogtatni „engedélyért” az istentiszteletekhez. Beszélnek a számok arról, hogy van még igény a prédikációra, imádságra és lelki megnyugvásra – s ezeket mind megtalálhatjuk az Isten házában.

Sok mindenről beszélnek a számok, egész csendben még arról is: hány lel-

kész szeretné ugyanezt leírni, de nem teheti, mert az ő gyülekezetére mindez nem áll. Többször gondolkodtam már el azon, miért is nincs valamivel nagyobb látogatottsága az imaheti alkalmaknak minden egyházközösségben. Annyira lehangoló, amikor öt vagy tíz személy vesz részt az istentiszteleten. S akkor joggal vetődhet fel a kérdés: valóban szükségünk van-e imahétre, vagy nincs?

Két oldalról szeretném megközelíteni a kérdést: a lelkész szemszögéből és a gyülekezet oldaláról. A lelkész is kétféleképpen éli meg az imahetet: vendéglátóként és vendéglelkészként. Vendéglátói minőségemben hiszem, hogy minden lelkészársam a saját képességei szerint lelkiismeretesen megszervezi az imaheti alkalmakat, még akkor is, ha ezt sokszor plusz tehernek érzi. Legyünk őszinték: egy héten keresztül nem élheted megszokott életedet a családod körében, mert minden nap érkezik valaki. A vendégfo-

gadásra készülni kell, még ha jó barát is az érkező. Készülni kell a vendéglátásra, még ha a gyülekezet vacsorameghívással kedveskedik is a vendéglelkésznek.

Én személy szerint szívesen hallgatok más lelkészt a saját szószékemen, mert minden prédikációból töltekezhetem. Hallottam idősebb híveimtől, hogy egykor „azért nem volt nálunk imahét, mert a lelkész féltette a szószékét”. Remélem, ez mára csak történelem!

Vendéglelkészként volt pozitív és negatív tapasztalatom egyaránt. Jó dolog egy pár óra erejéig együtt lenni a lelkési családdal, beszélgetni velük, s rájönni, hogy másnak is megvan a maga problémája,

nemcsak nekünk. Van, amikor teljesen összekuszálódik a programunk, és csöppet sem hiányzik, hogy elinduljak a nagy hidegben egy ismeretlen egyházközösség felé, mégis megteszem, mert megígértem, ezért kötelességem. S amikor megérkezem, felkészülten, lelkesen és optimizmust sugározva, akkor a templomban hat hívó ember vár. Nincs olyan lelkész, akit ez elégtétellel töltene el!

folytatás a 4. oldalon

Demeter Erika

Húsvét felé – félúton...

Húsvéthoz közeledve felmerül bennünk a kérdés: mit ragadjunk meg magunknak olyan formán, hogy ne csak a rügyfakadás, a jóleső napfény, az ünnepi készülődés foglalják le gondolatainkat, ne csak ezek figyelmeztessenek a közelgő ünnepre. Ekkortájt hajlamosak vagyunk tanácstalanul szemlélődni, engedni a szokásoknak, vagy talán a szomszédot utánozni – egyszerűen: valami olyat tenni, aminek segítségével mintegy „magától” azonosulni tudunk az ünnepre készülődő világgal és környezetünkkel.

Az, hogy előbb vagy utóbb kibontakozik a kikelet, hogy már szeretnénk tevékenykedni a házunk táján, vagy hogy a bátrabbak már megkockáztatnak egy kis kiruccanást, ez minden évben megtörténik, a szokásaink közé tartozik. Ahogyan viszont közeledik a feltámadás ünnepe, felébred bennünk egyfajta lelki hiányérzet – de már jóval kevesebben vagyunk olyanok, akik keressük is ennek az ünnepnek az értelmét. A böjtöt is sokféleképpen értelmezzük, de a Golgota, az üres sziklasír, a feltámadás, netán ennek önmagunkra vonatkoztatása: „Feltámadunk!”, már nehezebb „teljesítmény”. Különböző alkatúak lévén sokszínűen éljük az életünket is. Van, aki habzsolva „gyűjti” az eseményeket, az egyre tarkább történeteket, és van, akit csak a lelke mélyén lehet megérinteni, megközelíteni. Eseménydús vagy éppen válságban levő életünkben valahogy nehéz megtalálni a kapcsolatot az énünk, a lelkivilágunk és a húsvéti evangélium üzenete között. Márpedig akkor válhat ünneppé bennünk a húsvét, ha hitben, vallásban búvárkodva maradandó lelki élményt keresünk magunknak ez alkalommal is. Lenyűgözően vall Sütő András a *Szabadulás az éjszakából* című írásában az ünnepek által kiváltott élményeiről: „A betlehemi örömhírel az emberiség legcsodálatosabb »isteni színjátékába« kezdünk, miközben újból átéljük annak folytatását is: húsvét és pünkösöd misztériumát; Jézus földi pályafutásának dicsőséges és drámai fordulatait; tanításait, csodatételeit, üldöztetését, kereszthalálát és feltámadását. Az emberisten sorsa közöttünk, e halandó világban: minden idők legcsodálatosabb története. Az evangéliumok mindenike: epikai remeklés a legtökéletesebb formában:

gömbalak. Csillagút formálta; a velünk töltött 33 krisztusi esztendő. Mily parányi részecskéje az időnek! S mily hatalmas ugrás az emberi eszmélet folyamatában! Ugrás a tudatnak olyan fokára, ahonnan önmagát erkölcsi lényként szemlélheti az ember. Ahol a lelki ósvadon sűrű homályból a fényre kiléphetünk, és szemünk nem tükrözi már a tudatlan állatok szomorúságát. [...] Szívjóságtól pirosló orcával dédelgettük a betlehemi Gyermekeket, akinek én már töviskoszorús fejét, kínhalálát is láttam, fájdalmas hangját hallottam: »Éli, Éli, lamma szabaktani?« – »Én Istenem, én Istenem, miért hagyta el engem?« [...] Mert nincs a világirodalomban ennél drámaibb, jajsötét siralom. Nincs félelmetesebb időemlékem, mint ama Golgota-hegyi. [...] Az Emberfiának utolsó éjszakája. Szánalom és büntudat tölti el a szívemet, valahányszor újraolvassom Máté evangéliumának ezt a részletét. Mintha Péterrel együtt én is elárultam volna őt a kakasnak hármaskörrel azelőtt. Mintha... De társaim, jerikói ezüstkürtök, fennen harsognak. Ma is hallom őket. Végül a csöndben azt kérde tőlem a szíves házigazda: »Honnan jöttök, hogy úgy fénylik, ragyog a szemetek?« »Hát onnan – mondom – a sötétebből. Mert kiszabadultunk az éjszakából!«

Az örömezenet írói felismerése és szavakba öntése: *kiszabadulni az éjszakából!* Abból a sötétebből, amelyet legtöbbször mi okozunk magunknak, amelyből oly nehéz az ébredés, az eszmélés – mert azt hisszük, egyedül vagyunk a sötétben, mert úgy gondoljuk, a mi gondunkkal, bajainkkal, testi és lelki fájdalmunkkal senki nem törődik, mert számtalanszor a segítség elmaradását tapasztaltuk. Fedezzük fel, hogy a názáreti Jézus nem csupán egy bibliai szereplő, nem csak egy elvont történeteket mesélő tanító. Higgyük, hogy beléphet a mi házunk küszöbén is, és megerősíti vagy visszaadja a szerető Istenben való bizalmunkat.

A lélek terhe alatt görnyedve, sötétben járva ki szeretnénk szabadulni az éjszakából. Ehhez azonban nem elegendő a külső szemlélődés, a tavaszi szokásoknak a gyakorlása. Elsősorban rá kellene jönnünk arra, hogy életünk nem pár évtized erejéig terjedő céltalan, hiábavaló utazás. Továbbá tudatában kell legyünk annak,

hogy Istennek nemcsak értékes teremtményei, hanem értékeinkkel sáfárkodni is tudó, alkotó gyermekei is vagyunk, akiknek élete, annak minden napja és perce az ő vigyázó és szerető gondviselésére alapoz.

Olvasván az evangéliumot, kiteljesedik Jézus világa: ahogyan tanít, gyógyít és vigasztal; leül minden asztalhoz, átéli minden ház küszöbét, nem kerüli el a bűnöst, az elesettet, az erkölcsi szegényben vergődőt. Példázatai az életről, a mi életünkről, annak boldog és boldogtalan óráiról szólnak. A nagypénteki kereszthalálnak elfogadása, az abba való beletörődés, a reménység elvesztése a lelkünk halálát, a hit és remény feladását, illetve életünk céltalanná válását jelentenék.

Jézus kijelenti, hogy ő a feltámadás és az élet, aki hisz őbenne, ha meghal is, él. És tovább fokozza biztatását: aki él és hisz őbenne, az nem hal meg soha, annak örök élete van. Te hiszed-e ezt? – teszi fel a kikerülhetetlen, állásfoglalásra készítő kérdést (Jn 11,25–26). Ha hisszük, hogy az a gondviselő Isten, akivel Jézus egynek vallotta magát, akinek szeretetét minduntalan érezte és vallotta, ha érezzük és hiszünk is, hogy ez az Isten ugyanilyen feltő szeretetet és odaadó gondviselést tanúsít irántunk is, ez számunkra reménységet ad, de biztosíthatja az élet vállalását, tudatosítja bennünk az életünk értékének, értelmének és céljának a feltétlen igenlését.

Erre van szükségünk mindannyiunknak, akiket megtörnek a nehézségek, akiket kifoszt a gyász, a fájdalom, a betegség, akiknek egy emberöltő alatt nehézséggel megszerzett javai pár óra alatt megsemmisültek – mert a tavalyi árvízpusztítások ismeretében ezt sem hallgathatjuk el. Kell a húsvéti hit, mert az életünk nemcsak boldog órákat tartogat, nemcsak szárnyalásból áll, hanem olyan alkalmakat is, amikor kisemmizve, lesújtva, tönkretéve, hitevesztett kételkedéssel állunk. És ilyenkor van szükségünk arra a valamire, Valakire, akinek követése és útmutatása reménysugarat biztosít az örökélet, az újakezdés és feltámadás tükrében.

Hosszú ideig részt vettem a Nyikó menti árvízkarók helyreállításában vagy enyhítésében. Közös munkánkban, hogy van folytatás, van lehetőség a semmiből való újakezdésre, Isten adta a hitet, az erőt, a buzdítást. Valamint az a fénykép, amely a világhálón bolyongva bejárta a földtekét,

folytatás a 4. oldalon

Pitó Attila

Február 24-én a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében a magyarság jövőjéről tudományos műhelytanácskozást szervezett az Apáczai Közalapítvány, az Illyés Közalapítvány, a Hidvégi Mikó Alapítvány és az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottsága. Az Erdélyi Unitárius Egyház részéről dr. Szabó Árpád püspök, Gyerő Dávid előadótanácsos és Paskucz Viola előadó vett részt a konferencián, Kolombán Gábor főgonddnok pedig előadást tartott.

A Kárpát-medence magyarsága 2020-ban

Az előadók többnyire jövőképeket vázoltak fel, stratégiákat, lehetséges megoldásokat mutattak be. Kérdés, hogy az elméletekből melyik és mikor kerül át a gyakorlatba, ugyanis az idő nagyon szorít, a huszonegyedik órában vagyunk. Válságban van a határon túli magyar támogatáspolitikája: nincs nemzetstratégia.

A tanácskozást először Berényi Dénes, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának elnöke köszöntötte, majd Pomogáts Béla, az Illyés Közalapítvány elnöke, és Kónig Sándor, az Apáczai Közalapítvány megbízott elnöke mondott köszöntőt.

Komlós Attila, a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke megnyitó beszédében öt pontban fogalmazta meg a kihívásokat. Nagy nemzetközi és társadalmi változások történtek; a „megsegítő” Magyarország helyett a felelős kétoldalú együttműködés szükséges; a magyar-magyar viszonyok depolitizálása kell; a „szülőföldön maradás” alapelv feladása; a nemzet egészében való gondolkodás. Ezután további öt pontban a fő feladatokat fogalmazta meg: határon túli intézmények modernizálása, magyar-magyar integráció, regionális fejlesztések (EU), munkaerő-pozíciók javítása a Kárpát-medencében, önszerveződéses fejlesztése.

A kárpát-medencei magyarság számokban

Kocsis Károly, az MTA Földrajztudományi Kutatóintézet Társadalom-földrajzi Osztályának igazgatója előadásában megdöbbentő tényekről tájékoztatta a hallgatóságot. Látványos térképeken és táblázatokban mutatta be a kárpát-medencei magyarság lélekszámának 1981-től tartó csökkenését. A kárpát-medencei magyarság 11,7 millió, de ez csak a teljes kárpát-medencei népesség alig 40%-a. Míg 1980-ban 15 millió magyar élt a földön, addig 1990-re csak 14 millió, és ma már csak alig 13 millió magyarral számolhatunk. A jelenlegi megállíthatatlan folyamatok is a népességszám tartós csökkenését jósolják, számolni kell az EU-ba történő migrációval.

Kilátások a befektetők szemével

Orbán Krisztián, a Central European Management Intelligence igazgatója a gazdaság oldaláról világította meg a folyamatokat. Míg nemzetközi, de még Európai Unió szinten is Magyarország perifériaként működik, addig kárpát-medencei szinten központként jellemezhető a szerepe. Multinacionális cégek Magyarországot (Budapestet) regionális központként kezelik, de ez csak egy középszintű struktúrát (logisztikát és szervezést) jelent egy nagyobb multinacionális cégben. Magyarország egyik kihívása megtartani ezt a regionális vezető szerepet. Másik lehetőség a magyar gazdaság számára néhány hazai vállalatot regionális szintűre növelni, mert egy 55 millió fős régióban már eredményesen lehet működni. A kárpát-medencei térbe kilépő magyar vállalatok működését tudja segíteni a határon túli magyar közösség, és ennek a viszonyrendszernek kölcsönössé kell válnia. A politikai elit belátásától, a tudatos stratégia kialakításától és annak gyakorlatba ültetésétől függ, hogy ezt a célt el lehet-e érni.

Regionális modellek: Dunaszerdahely, Énlaka

Lelkes Gábor a dunaszerdahelyi járás fejlesztési terveit ismertette a hallgatósággal. Kolombán Gábor, az erdélyi Civitas Alapítvány elnöke kiemelte, hogy a jólét nem feltétlenül GDP függő, szegény társadalomban is jól lehet élni. Erdélyben és a Kárpát-medencében egyszerre, egymás mellett léteznek teljesen különböző létformák, közösségek, amelyek a modernizáció különböző szakaszaiban léteznek. Fontos felismerni, hogy létezik egy szakrális világ is, ahol más értékek dominálnak, és nem csupán befektetés vagy erőforrás alapú fejlesztések lehetségesek.

Szemléltetésül érdekes példákat mutatott be: a székelyföldi kistelepülések évek óta „fürdőépítő kalákákat” szerveznek. Nyaranta rendszeresen megjelennek magyarországi diákok, értelmiségiek, és a helyi közösséggel együtt újjáépítik a régi

fürdőhelyeket. Ez megerősíti a faluközösséget, erősíti a kalákában köz munkát végző magyarországi értelmiségieket is, sőt a közös munka után a kapcsolatuk is teljesen megváltozik.

Az énlakai példa igazi posztmodern fejlesztés, mert az elmaradottság, a rossz utak, az infrastruktúra hiánya, az elzártság relatív pozitívumként jelentkezik. Igazi falu-fejlesztés történik Énlakán. A média segítségével a projekt nemzetközivé vált, így az elszigeteltség is megváltozott, kinyílt a világ, nem zárványként működik a falu. A fejlesztés organikus, ezáltal új esztétikai értékek jönnek létre. Az 1980-as években halálra ítélt Énlakán ma az épített örökség revitalizációja sikerrel folyik, több projekt is fut egyszerre: az idősök szociális gondozásától a méhészet fejlesztésén át az agroturizmusig.

Magyariskola-program

Csete Örs, az Apáczai Közalapítvány igazgatója volt a Magyariskola-program vitaindítójának megalkotója. A programról szóló összefoglalója az alapkérdésekkel indult: Érvényes-e még a „szülőföldön maradás” doktrínája? Érdemes-e magyar nyelven tanulni a szomszédos országokban? Mi Magyarország sajátos érdeke? Olyan oktatásfejlesztési stratégia megalkotására van szükség, amely a magyar nyelvű oktatás alacsonyabb szintjeire a jelenleginél több gyermeket igyekszik bevonni, emeli a magyarság képzettségi szintjét az oktatás minden szintjén, valamint figyelembe veszi az összmagyar munkaerő-piaci igényeket.

Ezzel párhuzamosan a támogatáspolitikát fejlesztés-politikává kell átalakítani a következők szerint: szórványmentés kell a közoktatásban, szakkollégiumok kellenek a felsőoktatásban, és munkaerő-piaci fejlesztés kell a szak- és felnőttoktatásban. Ehhez jön hozzá még a diákok és oktatóik kapcsolatának javítása is.

E felvetéseket és a javaslatokat szakemberek tanulmányozták, tőlük 256 válasz érkezett, amelyeket a Határon Túli Oktatás Fejlesztéséért Programiroda értékelte ki. A beérkezett véleményekkel a Magyariskola-program javaslat kiigazításra kerül, a következő hónapokban a részletesebb cselekvési terv és a régiók szerinti változatok elkészítése történik.

Kultúra és identitás

A témában előadást tartott Harsányi László, a Nemzeti Kulturális Alap elnöke, valamint Veress László, a Duna Televízió Közalapítvány kuratóriumi elnökségi tagja.

folytatás a 4. oldalon

Novák Lajos

Imahetek hava

folytatás az 1. oldalról

Mindezt azért részleteztem, hogy behatódóbb képet adjak arról: a lelkésznek sem mindig egyszerű. A szép megjelenés és megfelelően előadott beszéd sok mindenről hallgat, ami mindezek mögött, *legbelül* van!

A gyülekezet szemszögéből nézve a hitelesítő hét lelkészcsere és meghívásait mindenképp pozitívként értékelném, hiszen elsősorban értük és nekik, a híveknek szól az istentisztelet. Szándékosan igyekeztem olyan lelkészeket hívni, akiket nem ismer a gyülekezet, és a lelkész sem szolgált még ott. A céloim pedig az volt, hogy valami újat kapjanak, újat halljanak a régi megvilágításban. Mit értek ezen? Egy istentiszteleti alkalomba sok minden belefér. Már maga az istentisztelet mint szertartás új a gyülekezetnek, mert különböző korosztályú lelkészek, férfiak és nők, idősek és fiatalok különböző formában, más-más sajátosságokkal fogalmazzák meg a véleményüket az élet nagy dolgairól: Istenről, az emberről, a világról.

A szolgálat után minden lelkész lehetőséget kap, hogy bemutatkozzék a gyülekezetnek, elmondja a fontosabbakat családjáról és gyülekezetéről. Később az egyházközség egyik családja látja vendégül a lelkészt vacsorára.

S itt megállnék egy rövid gondolatra. Sok lelkész kényelmetlennek érzi, hogy idegen helyen kell vendégeskednie, és nem beszélgethetünk – úgy mond – a „papságról”. Én nem kértem a gyülekezetem tagjait, hogy hívják meg vacsorára a vendég lelkészt, hanem kihirdettem: amennyiben valaki vendégül szeretné látni, megteheti. Ők ajánlották fel. Erről az oldaláról is tekinthető a kérdés. A hívek szeretettel meghívják a lelkészt, ezzel is jelezve, mennyire értékelik a szolgálatát, és maguk közé fogadják.

Nem elhanyagolandó tényező az sem, hogy az „imahét” hétköznap van. A gyülekezet tagjainak nagy része dolgozik, másik része gazdálkodik, állataikat gondozza, mégis elér az istentiszteletre. Bár az imahetet mindig az anyaegyházközségben tartjuk, a hozzá tartozó leányegyházközségekből is eljönnek az istentiszteletre. Gyulakuta 10 km-re, Havadtó pedig 5 km-re van Erdőszentgyörgytől, de ez „nem távolság” annak, aki igazán részt szeretne venni az imahéten.

A hívek nem teherként élik meg a vendégfogadást – ezt abból is gondolom, hogy mindig más-más család ajánlja fel a meghívást, és nem a „minden évben ugyanazok” elve alapján működik. A meghívott lelkészt saját vendégüknek is tekintik, nemcsak a saját lelkész vendégének, és ez, úgy gondolom, nagy érték!

Lelkésztársaimnak pedig mindig felajánlom: ha tudnak, úgy jöjjenek, hogy töltsék itt az éjszakát, így lehetőségünk nyílik a „mi” dolgainkról is beszélgetni. Egy félig átbeszélgetett, őszinte éjszaka sok mindenben megerősíthet! Néhányan éltek is a lehetőséggel, és nagyon örültem ennek.

Az eddig leírtak azt bizonyítják – legálábbis Erdőszentgyörgy viszonylatában –, hogy szükség és igény van az imaheti alkalmakra. Kell az egyházközség életében egy olyan ünnepi alkalom, amikor más-hogy vannak kitérve a templomajtók a más felekezetűek előtt, mint a sátoros ünnepeken. Mintha ilyenkor a más felekezetűek kissé bátrabban lépnek be hozzánk, mert az imahét *mindenkié*. Kell egy olyan alkalom, amikor az Istenben bízó ember alátámasztva látja és hallja hitét és bizalmát egy teljesen ismeretlen lelkész szavai által is. Ha ez alatt az egy hét alatt – ha csak egy gondolat erejéig is – tudunk egyetlen bizonyosságot adni valakinek, akkor már megérte. Ha csak egy a százból kapott az élete hétköznapjaira vonatkozó erősítést és biztatást, akkor már nem volt hiábavaló az egész hét.

A Kárpát-medence...

folytatás a 3. oldalról

Gazdaságfejlesztés és Uniós támogatások

Az utolsó egységben Misovitz Tibor közgazdász, valamint Riz Ádám, a Foglalkoztatási és Munkaügyi Minisztérium osztályvezetője elemezte a magyar civil szervezetek uniós támogatásainak tapasztalatait. Bodó Barna, a temesvári Szórvány Alapítvány elnöke a romániai civil szférát elemezte.

A pénteki konferencia az utóbbi évek legfontosabb tanácskozása volt. A résztvevők egyetértettek abban, hogy a támogatáspolitikát meg kell változtatni. E változásnak egyelőre csak egyetlen megvalósulóban levő részfolyamata létezik, a Magyariskola Program. A teljes támogatási rendszer átalakítása még várat magára, kiváltképp a szervezeti átalakítás. Ennek fényében furcsa, hogy pár fontos és meghatározó szervezet nem képviseltette magát, például a támogatáspolitikai „zászlóshajójává” előléptetett Szülőföld Programcsomag vagy az Új Kézfogás Köz-alapítvány.

Reménykedem, hogy a politikusok is figyelembe veszik a tanácskozáson elhangzottakat. Talán a párbeszéd is tovább folyik, esetleg egy nemzetstratégia is elkészül, és a részletek kimunkálása is elkezdődik. A huszonegyedik órában vagyunk!

A lelkészeknek is szükségük van egy kis változatosságra, kihívásra és új tapasztalatra. Jó, ha alkalmanként betekintést nyerünk egy másik gyülekezet életébe, megismerhetjük erőnyeiket és gyengeségeit. Beszélgethetünk a hívekkel, a lelkésszel, és önkéntelenül is összehasonlítást végzünk a magunk gyülekezete és emez között. Hiszem, hogy a kölcsönös tapasztalatok megosztása által épülhet a lelkész – és általa a gyülekezte is. Szorosan idekapcsolódik az is, hogy a vendéglátó lelkész lelki táplálékhoz jut a szolgáló lelkésztársa által. Ebben igencsak ritkán van részünk, pedig nekünk is ugyanúgy szükségünk van rá, mint híveinknek.

Mindent összegezve: kellenek nekünk az imaheti alkalmak épp úgy, mint az ünnepeink. Kell, mint a falat kenyér, a gyülekezeteknek és a lelkészeknek egyaránt. Bár nem találtam magyarázatot arra nézve, miért nem vesznek részt még nagyobb létszámban minden gyülekezetben az imaheti alkalmakon, úgy érzem, hogy ez nem feltétlenül a lelkész hibája. Azért remélem, hogy ez jó irányban fog változni.

Húsvét felé – félúton

folytatás a 2. oldalról

és jelkép is lett egyben: a lerombolt gazdaság előterében látható megtépázott, de az iszap fölé emelkedő piros rózsza.

Mindig vannak dolgok, amelyeket nem lesz módunkban megoldani, melyek meghaladják erőnket. Egyszer a betegség, az üresség, a szomjúság kell hogy megszülessék bennünk ahhoz, hogy a feltámadás, a megújulás bekövetkezzék. Ezt pedig egyedül a húsvéti hit oldhatja meg.

Adja Isten, hogy a kétségeinket, nehézségeinket, fájdalmunkat és céltalanná vált életünket felemelje, feltámassza Jézus bizonyoságtévése: „*En vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbenem, ha meghal is, él, és aki él és hisz énbenem, az nem hal meg soha. Hiszed-e ezt?*”

**Az Unitárius Egyház
Közigazgatási Hivatalánál
igényelhető
a vallásszabadság 1568. évi
kihirdetését ábrázoló
klasszikus festmény reprodukciója
újabb kivitelben
(50,5 × 40,5 cm).
Cím:
400105 Kolozsvár,
21 Decembrie sugárút 9.
Tel: 0264-593236**

Fel kellett emelniük szavukat

Márton Áron püspök szavait idézte minap egy erdővidéki kálvinista lelkipásztor, miszerint ha igazságtalanság sérti a népet, a mindenkori papnak fel kell emelnie szavát még akkor is, ha azért börtön jár. S ha azért szenved börtönt, az dicsőség! Ezt hangsúlyozta egyik nyilatkozatában Dénes Csaba, a Sepsi Református Egyházmegye esperese is: „az egyháznak krisztusi küldetése az igazság mellé állni, szolgálójának pedig ilyen esetben népe mellé szegődni!” Ezt példázzák jó százötven év távlatából három „népbarát” tettei is: Erdővidékről, a Kis-Küküllő mentéről és Alsó-Háromszékről.

A Rika alatt

Ünnep alkalmával olyan három személyről szólunk, akiknek a nép akaratát teljesítve a legnehezebb időkben is fel kellett emelniük szavukat.

Eltekintve az unitáriusból katolizált vargyasi báró Daniel Imre (1809–1869) „szégyenletes” erdővidéki szereplésétől, a Danielek rokonszenveztek a háromszéki eseményekkel, sőt, báró Daniel Gábor (1824–1902) részt vett az agyagfalvi Székely Nemzeti Gyűlésen, s azt követően segédkormánybiztosként működött. B. Daniel Imre helyettes alkirálybíró volt Háromszéken, „búzában konkoly családja történetében” – udvarhú ember, de ismerősein, barátain olykor segített is. A történelmi hűséghez tartozik: Gyöngyösi István vargyasi unitárius lelkész az ő közbenjárására kapott kegyelmet, s ugyancsak ő mentette meg – jogászi fondorlataival – a hírhedt Kovács kapitány kezéből Kiss Mihály árkosi unitárius esperest. Vargyas negyvennyolcas hősei között tehát meg kell említenünk Gyöngyösi Ist-

ván helybeli unitárius lelkészt is, aki Tordáról került Vargyasra, és 44 esztendeig szolgálta ezt az ekléziát. Mivel aktívan részt vett a szabadságharcban, „mellette prédikált” is, a forradalom bukása után nevére letartóztatási parancsot állítottak ki, s hogy szabadulhasson, elbujdosott a fülei erdőbe. Daniel Imre közbenjárására szabadult – nyilatkozta Dimény András nyugalmazott vargyasi unitárius lelkész. Gyöngyösi István síremlékét Demeter László azonosította a vargyasi temetőben. Rajta ez a szöveg olvasható: „Gyöngyösi István / unitárius lelkész / és udvarhelykörüi / esperes / sz. 1809 M. H. 1894 / és neje / Szigeti / Cseh Ágnes / sz. 1812 M. H. 1883.”

Az „úri temetőben” nyugszik

Árkos negyvennyolcasairól emlékezve a faluhoz kötődő két személyről kell szólnunk: Árkosi B. Mózes (1816–1886) iskolamesterről (rektorról), későbbi unitárius papról és Kiss Mihály (1809–1889) árkosi esperes-lelkészről, akik pályájuk kezdetén iskolamesterek voltak. Árkosi B. Mózes 1843 és 1849 között szolgált Árkoson. Nagyajtai iskolamester volt, s mint haladó gondolkodású 1848-ban nagy tömeg előtt Sepsiszentgyörgyön lelkesítő és forradalomra buzdító beszédet tartott. Önkéntesen beállt a honvédek közé, és otthagyta az árkosi parókiát. 1849-ben menekült innen, és Fiaifaiván lett unitárius pap. Később részt vett a Makk-féle mozgalomban, fogságba esett. Börtönaplóját *Fogsági emlékek* címmel írta meg. Börtöntársa volt a Köpechez kötődő Deák Farkas naplóiírónak. Csupán az érdekesség kedvéért jegyezzük meg, hogy Kiss Mihállyal együtt „csodálatos módon gyógyította a korabeli kolelásokat”. Benedek Mihály bözödi, majd homoródkarácsonyfalvi unitárius lelkészhez 2000-ben írt levelünkre azt a választ kaptuk: biztos, hogy Árkosi B(özödi) Mózes Bözödben van eltemetve, de sírja ismeretlen. Nevezett tiszteletes később le-

folytatás a 6. oldalon

Kisgyörgy Zoltán

Március 15-e

Százötvennyolc éve már, hogy a sokat szenvedett magyar nemzetre 1848-ban ígéretes március virradt. Ami keserűség gyűlt a szívekbe kétszáz éven át, s ami eszménnyé formálódott a keserűség árájában, az tört ki csodás erővel, az követelt magának életet 1848. március 15-én. Kétszáz esztendő vihara kellett ahhoz, hogy a magyar nemzet a belső villongások fegyvereit közös cél érdekében egyesítse, s a felekezeti gyűlölködés nyavalyáiból kigyógyulva birkózzék elvesztett szabadságáért, letaposott nemzeti eszméiért. Az öntudatra ébredt Magyarország „húsvéti” reggele volt az a március. Az a dicső fénysugár, amelyet Nyugat látóhatáráról visszaverődve kanócként lángra lobbantotta a kedélyekben fölhalmozódott puskaport. A tavasz áldásos lelke volt ez, amely a társadalom virágfa-kasztó melegét hozta: a szabadságot.

Az a nap a *Nemzeti dal*, a 12 pont és a sajtószabadság emléknapja, Magyarország középkori és újkori világrendjének határköve, a nemzetnek egy testté olvadása, a megújulás tavaszi misztériuma, a feltámadás napja, az életbe vetett hit örömnépe. Az a nap a szabadságra és függetlenségre ébredt nép öntudatának jelképe. „Szabad hazát, szabad polgárokat!” – hangzott a szózat, és belerendültek kunyhók és paloták. A márciusi ifjak pesti „gyújtogatását” követte az egész nemzet ébredése: „Ész, erő, szent akarat” mind munkára kelt: a Bocskayak, Rákócziak lelke végigsuhogott az országon, s még a félnékeket is hőssé formálta át.

Csodálatos ifjú sereg ragadta magával a férfiakat, s e napon szabaddá lett a föld, a gondolat, a lelkiismeret, házának pedig ismét ura lett a magyar. A nemzet útra kelt az erős, egységes, nemzeti független állam ideálja felé. S bár a vörössapkás honvédek viharok zúgásánál és villámok fényénél megírták a világtörténelem nagy hősköteményét, a nemzet még nem érte el „az ígéret földjét”,

bolyongása még egyre tart. Vándorútján ezer új veszedelemmel küzd. Ma is rossz idők járnak. Nemzeti erkölcsünk, hitünk, gondolkodásunk, céljaink, eszményeink – mintha „visszajára fordított 1848” volna. Százféleképpen széttagolva, önző osztály- és pártérdek szolgálatában fuldokolva, felekezeti elfogultság bűnében vesztelve mintha ezer év futott volna el felettünk 1848 óta. Hamis jelszavak bolondjai vagyunk. Az utcán jár a bűn, s a sarkokon ott kísért az erkölcstelenség. Az igazság holtteste felett még áldomást is iszunk!

Jöjj el, 1848 szent emléke, gyógyíts meg minket! Az ifjakat és véneket, a férfiakat és nőket egyaránt. Jöjj el 1848, és söpörj végig rajtunk, erdélyi magyarokon, teremts új szívet, új lelket: egységre, békeségre és igazságra törekedj. Oltsd belénk a márciusi ifjak teremtő erejét, hogy felépüljön köztük a nemes erkölcsök, az önfeláldozó szülőföldszereget, testvéri egység és béke országa!

Gálfalvi Gábor

Fel kellett emelniük...

folytatás az 5. oldalról

véiben értesített, hogy a sír a bözödi, ún. „úri temetőben” található. A korabeli szokások szerint, ha Mózes deák Bözödről jött, akkor Bözödi lett a neve, míg Árkoson szolgált, Árkosi. Vajon március 15-én lesz-e, aki egy szál virágot tegyen Árkosi rektor uram sírhalmára ott messze, a Kis-Küküllő mellékvölgyében? Mind a két falu hőse volt!

Kriza János munkatársa, Kiss Mihály, árkosi unitárius pap és sepsi-miklósvárszéki esperes volt a szabadságharc idején. 1841-től haláláig szolgálta az árkosi nemes ekléziát. Feljegyezték, hogy buzdító prédikációkat tartott, és feleségével együtt (aki szintén árkosi asszony volt) rejtegette a menekült katonákat Kovács kapitány elől. A forradalom idején ő tartotta – Aranyosrákosi Székely Sándor püspökkel – a generális vizitációkat (amikor lehetett, a harcok tüzeiben), jegyzőkönyvezte a forradalom pusztításait. Sokszor veszélyeztette életét – jegyzi meg róla Nagy Sándor hídvégi református pap, az önvédelmi harc történetírója. Családja sepsikőröspataki eredetű. Munkatársa

volt Kriza püspöknek. Halála után egy évvel „a” szignóval írás jelent meg róla *Kiss Mihály árkosi unitárius esperes politikai fogása* címmel.

Az árkosi unitáriusok a forradalom idején azt mondogatták: „Nincs is, miért templomba mennünk, mert a papunk mind csak azt prédikálja: üssed, vágjad!” – áll a fent említett írásban. Az árkosi román kántor Kiss Mihályt tizenöt pontban vádolta be a háromszéki királyi biztoshoz, báró Daniel Imrénél forradalmi beszédeiért, tetteiért. De mivel ők valamikori játszótársak voltak, Daniel a tizenöt pontból csak egyetlenegy jelentett be a hírhedt Kovács kapitánynak, azt, hogy „az árkosi oláhok halálos rettentésekkel kényszerítette volna unitáriusokká, s így magyarokká lenni. E vádat maguk az áttért oláhok tagadták meg a kikérdező Kovács kapitány előtt, aki a 3 hétig fogoly Kiss Mihályt szabadon bocsátván, az oláh kántort 30-ig csapatta a hamis váderért. Hát a többi 14 pont hová lett? Daniel Imrénél maradt örökre.”

Az osztrákhú bérencben is volt emberség?

(Forrás: *Háromszék*)

Id. Báró József sírjánál

„Keressünk Téged Uram, mert tudjuk, csak akkor nem engeded kétségbe esnünk, ha újra, meg újra megkeresünk Téged.

„Mikor megnehezül lelkünkön a bánat, / Mikor benne kétség s keserűség támad, / Mikor vigasztalást nem találunk itt lenni, / Téged keresünk, mindenható Isten. / Téged keresünk, végső menedékünk, / Hitünk, erős várunk, mindenünk vagy nekünk, / Te adod az áldást, te adod a gyászt is, / Elvesszük, ha édes, elvesszük, ha fáj is.”

És keressük a vigasztalást, a vigasztaló szót, az üzenetet, valami olyant, ami próféták, apostolok tanításaként az ő ajkán csendült és zengett mélyen, életet, életet – az övét is – meghatározóan. „Törekedj az igazságra, a hitre, a szeretetre, a békességre azokkal együtt, akik tiszta szívből hívják segítségül az Urat”. Milyen bölcs szívű, az emberi életnek milyen nagyszerű ismerője volt az apostol! Szegben, mélyértelműbben aligha lehetne megfogalmazni az élet igazi céljával kapcsolatos tanítást, gondolatokat. Így csak a nagy öregjeink tudnak beszélni, figyelmeztetni, akik megtapasztalták, mi az, ami jelennek és jövődönnek hordozója. Fényt számukra nem az eljövendő évek, a holnapok hoznak, fényt a múlt, a megélt évek fájdalmat, szenvedést vagy örömet, sikert sugárzó napjai jelentenek. Mint ahogy a kút csak felülről kap fényt – az öregség a múltból. Az öregek, mint azok a kisgyermek, akiknek egyetlen képeskönyvük van, mindig ugyanazokat a lapokat forgatják.

De tapasztaltuk-e, hallottuk-e tőlük, mennyire gazdagok ez *egyetlen* könyvnek lapjai, melyek egy hosszú élet kincseit tartalmazták.

Volt-e időnk sokszor hiábavalóságokkal elrepülő életünkben leülni melléjük, és meglátni, hogyan gyúlnak a múlt fényei szemükben, és hallani – mintegy sóhaj-tásként – elmúlt esztendőik eseményeiről beszélni és tanítani őket? Ha igen, akkor tudjuk: minden szavuk lényegre törő, és úgy beszélnek, mint akik korán megtalálták a maguk ösvényét.

Drága Jóska bácsink is korán megtalálta, és egy hosszú, gazdag életet át senki és semmi el nem tántoríthatta róla. Mély hittel vallotta: „Uram Te tudod, mit akartál, / Miért adtad az életemet. / Homályba, titokba takartál / És semmire sincs felelet. / Az emberi ész igazán vak, / Csak sejteni tud valamit, / Hiába feszíti a

zarat, / Nem nyitja egyéb, csak a hit. / Így lelkem akármilyen baj érte, / Nem gondolok én a miéltre, / Csak mindig eléd borulok. / Uram, Te tudod.”

Ez az Isten által adott élet a Homoród mentén, Városfalván kezdődött 1928. májusában, ahol költői lelkű lelkész édesapa és családját szolgáló édesanya vigyázta ő és testvérei életét.

Mi volt a meghatározó gyermekkorában és ifjú életében, ami a szolgálat útján elindította? Az édesapa hűséges szolgálata, a szülőfalu és a nép szeretete, a székelykeresztúri Orbán Balázs Főgimnázium szellemisége, a tanítóképző, a kolozsvári teológia, ahol tanulmányaival mélyült el hite – s szorgalmával tudománya, hisz kántorképesítő vizsgát is tett. Majd az első állomáshelyek következtek: Kolozsvár, Homoródalmás, Recsenyéd, és boldogságának beteljesülése házasságkötésével, ami után immár ketten állhattak szolgálatba – s ebben ott is maradt mindig mellette, halk, odaadó, terheket készségesen hordozó szolgálattal felesége. Majd Homoródszentpál következett – közel két évtizeden át –, az édesapai örömmel gyer-

Életének 78., boldog házasságának 54. évében, türelemmel viselt szenvedés után február 3-án elhunyt id. Báró József nyugalmazott lelkész, tiszteletbeli esperes. 46 évi lelkészi szolgálatát Kolozsváron, Homoródalmáson, Recsenyén, Homoródszentpálon és Székelykeresztúron végezte, hívei iránti magas fokú elkötelezettséggel, jósággal, szeretettel, Istenbe vetett hittel. Lelkészi munkája 27 évi esperesi szolgálatával teljesedett ki, melyben odaadó hűséggel, bölcsességgel és buzgósággal vezette egyházkörét, hirdette az evangéliumot, és érvényesítve, élve a jézusi kettős parancsolatot.

Megemlékezéséppen részleteket közlünk id. Szombathalvi József székelykeresztúri lelkész-esperes február 6-i temetési beszédéből, mely a 2Tim 2,22 alapján hangzott el: „Törekedj az igazságra, a hitre, a szeretetre, a békességre azokkal együtt, akik tiszta szívből hívják segítségül az Urat”.

mekeiknek születése által, s az édesapa örök bánatával kisleányuk halála miatt.

Ismerte, és nem volt szokatlan a falusi életforma, volt ideje a gazdálkodásra, de emellett egyébre is – és számára ez volt a legfontosabb. Ismerte a székely gazda gondolkodásmódját, lelkiségét, életrevalóságát, s ezért tudta az evangélium igazságát életükhöz, szívükhöz közel vinni, s így sikerült feltámasztania újra meg újra – minden gáncsoskodás, vasárnapra és ünnepnapra való rászervezés ellenére – a templom, az egyház, az Isten dolgai iránti éhséget. Kitűnő érzéke volt a humor iránt, és ezt is a lelkészi szolgálatába tudta állítani.

Fáradhatatlan munkása volt a székelyudvarhelyi és székelykeresztúri körnek, majd '90 után – a régi egyházkörök visszaállításával – a székelykeresztúrinak.

Aztán következtek az elcsendesedés évei. Meg kellett vívnia a csendes visszavonulás harcát, és ebben is bölcs volt, ahogy azt az utat megkeşeredés nélkül végigjárta.

Gyülekezeti szolgálata sok áldást hagyott az emberek életében. Amikor 1997-ben nyugdíjba ment, többet tudott foglalkozni háza-népével, rokonaival, barátaival. Láttuk, ahogy évről évre fogyott ereje, de jókedve, humora, hite és szeretete a régi maradt. Majd tanúi voltunk nyolc hétre menő szenvedésének, haldoklásának.

S ez alatt a nyolc hét alatt láttam és láthattuk, mennyire lényegtelené vá-

lik minden, ami mulandó, ami földi, ami vita, ami meg-nem-értés, ami gyarlóság, és felelősödnék az örök emberi értékek – a hit s a szeretet.

„Törekedj az igazságra, a hitre, a szeretetre azokkal együtt, akik tiszta szívből hívják segítségül az Urat.”

[...] Tudod-e, mi a csoda? – kérdezte. A csoda, hogy életben maradtam. Isten fogta a kezemet, hogy megmentsen, ő tudja, hogy miért. Ő indított el újra, ő készítetett, hogy rálépjek az útra, a szeretet útjára, elvégezni a feladatot, leélni az életet a szeretet nevében. A próbák és nehézségek idején tett éhessé Isten a szeretetre, ekkor ébredünk rá a titokra, hogy a szeretet, mint mag a fűben, bennünk alszik, de csak akkor ébred, csak akkor él, ha önzetlenül továbbadjuk. Hittel mondta el számtalanszor, hogy érezte és tudta azt az országot, ami évszázadok áldozatos munkájával épült, az '50-es, '60-as években sok minden nevében elpusztították, hirdetőit elzárták, de újjáteremteni az új körülmények, új lehetőségek, leszűkített korlátok között csak az önzetlen, mindenkire kiterjedő felebaráti szeretet nevében lehetett. Az Isten nevében lehetett, mert Isten a szeretet...

Ugye ti, akiket tanított, akiket szolgált Kolozsvártól Székelykeresztúrig, akiket megérintett szavával, ugye tudjátok, hogy ez az igazság – ezért nem ismert akadályt a szolgálatban éjjel és nappal, alkalmas és alkalmatlan időben?! Ugye tudod te, aki a szülőföldjén, Városfalván tanúja voltál gyermek- és ifjú-éveinek, ugye tudod, hogy ez az igazság?! Ezért tudott elindulni és visszatérni mindig, könnyes szemmel és nagy szeretettel. Ezért tudta elmondani: Városfalva nem származási helyünk, de szülőföldem, mert ott tanultam imádkozni, becsülni a szántó-vető székely embert, mert ott tanultam meg, hogy a harang szava parancs az imádkozásra – szolgálatra.

Ugye, tudod, te, aki munkatársa voltál, de akinek 27 éven át esere se volt, hogy ez az igazság?! Soha nem volt kiszabott napi program, bármikor jöhettél, bármikor kérdezhettél, bármikor megbánhattad – ő szolgált téged, népedet, népét, megbocsátó, önzetlen szeretettel.

Ugye tudod, Te, aki keresztény emberként de másképp gondolkozva és imádkozva, hogy ez az igazság. Mert téged is szeretett, megértő, elfogadó, lelkébe befogadó szeretettel.

Ugye tudod, Te, aki bekopogtál naponta és kezdet nyújtottad a mindennapiért, hogy ez az igazság – mert adott jó kedvvel, önzetlen szeretettel?! Igen, adni kell, adni, *mindent* odaadni: munkát, erőt, életet. Könnyet, mosolyt, simogatást. Jó szándékot, jó akaratot, szép szót, imádságot. Melegséget, élő hitet. Odaadni akárkiné – annak, akit szolgál, és annak, akivel összehoz a sors, az élet. Szeretetet adni, és érte semmit sem kívánni.

Ugye, ez az igazság?! Erről szól e koporsó, egy élet, az ő élete. Arról, hogy ha a valóságban így fogsz élni, *mindent* viszza fogsz kapni, amikor halkul szavad, s mások mondják ki helyetted, amikor nem te, de mások állnak meg melletted, hogy megkérdezzenek, hogy vigasztaljanak, hogy együtt érezzenek, hogy megszorít-

sák gyöngülő kezéd, és megsimogassák egyre hűvösödő homiokodat. S ekkor válik valósággá, amiért éltél, amiért szóltál, amiért imádkoztál, amiért szolgáltál – amiről álmotdál.

Ugye, ez az igazság?! Ő tudta, és te is tud meg itt, koporsója mellett, hogy mi mindnyájan egyek vagyunk, mindnyájan testvérek vagyunk, és testvéreink a fák, füvek a Homoród, Nyikó és Küküllő partján, és testvéreink a csillagok, amelyeknek jegyében születtünk. Mindannyian testvérek vagyunk, mert mindannyiunkat a szeretet teremtett.

Ugye, ez az igazság?! Aki a szeretetben él, annak többet soha semmitől nem kell félnie. Ő nem félt akkor sem, amikor sokakat elhurcoltak – Ő szolgált, akkor sem, amikor veréssel fenyegették, vagy meg is verték. Amikor kiszolgált volt a gyűlöletnek, a meg nem értésnek – akkor is ő szolgált. Nem kellett töprengenie, jól szolgál-e – mert a szeretet cselekszik öbenne.

Ugye az az igazság, hogy az Isten megsegít?! Ahogy őt is gyermek- és ifjú-éveinek boldogságában, gyermeke koporsója melletti fájdalomában, a baleset halálközelségében megsegítette! Igen, megsegít és odahajol hozzád, akit szeretetéből teremtett. Odahajol az úton, az utak állomásain, odahajol a szenvedés idején is, de már hazaváró, visszaváró, örök életet, üdvösséget ígérő szeretetével.

Kérjük hát, hogy jöjjön ide hozzánk, hozzátok, akik a koporsó mellett álltok, és simogassa le a bánatot, fájdalmat, könnyet, nyissa ki szívünk ajtaját, mint Jóska bácsi, hogy építhessünk magunkból élő templomot, építhessük az ő országát, aminek az alapja, tartalma, koronája a szeretet. S ha sírunk, mert elvesztésére gondolunk, ha nevetünk, mert anekdotái jutnak eszünkbe, a te törvényedet szolgáljuk. Ugye tudjátok, hogy ez az igazság?!

Kiss Laci emlékére

Nem a színek kavargognak bennem, nem is érzések, sokkal inkább az életterek, helyszínek és megélések. Az érintettség jogán írok, annak jogán, amit a nehéz fakoporsó csendje préselt ki a lelkemből. Ott szólt egy kis falu egyszerűsége. Üzent, hogy szerettel Almásra jönni. Aztán nem sokkal később almásiakat is láttam a temetésen álldogálni. Összekulcsolt kézzel, fekete bőrkabátban – ahogy az almási fiatal emberek szoktak. A jobb lábat egy kicsit előre téve, a fejet enyhén meghajtva a föld felé, pontosan úgy álltak a dicsői temetőoldalon, mint az almásiban. Úgy álltak, mint amikor valaki egy nagyon nehéz, de szép régi darabot énekelget. Talán egy évben egyszer, mert nem igen van máskor alkalom rá. S a hangnak is „belé kell jönni”.

Aztán tovább ott álltak az ötvenes évek, a kortársak szellemei, azok a szellemek, amelyek egy temetésnyi időre mintha elhagyták volna a test templomát, amelyben laknak, a beton síremlékekre körbeültek volna, nehéz valósággal, mint amikor egy idős, görbe hátú férj ül a szomszéd sír szélén, míg drága kicsi asszonyát engedik le a gödörbe. A sorstársak és kortársak élete is kettétört, nemcsak a tiéd, Laci. Nem voltak középszerű szüleink nekünk, amiért a század közepén születtek! Ők tényleg akarták, hogy mi többek legyünk. Talán azért, hogyha el is kellett hagyniuk a kicsi patakok medrét, a *töméseket*, a szarkafészkeket, a homokbányák üregeit, akkor lássák meg, hogy mi a város gyermekei leszünk. Tényleg hitték azt, hogy a „szépön” helyett most már szebb a „szép”. S pénzt kaptak, minden hónap elején és végén, amivel szép ruhát vettek nekünk. S tényleg hitték az otthonmaradást – ahogy péntek délutánonként mondták –, hogy „jönnek haza ezők”, s a szívük is másként dobogott. Valahogy úgy, mint amikor a falusi ember vendéget vár. Városi vendéget. *Nadrágost*. Ők nem „tudták” a várost, a farmer helyett jó volt a „talmernadrág es” – s mégis valami gyermeki kíváncsisággal hallgatták „kétnyelvűségünket”, s nézték a kulcsot a nyakunkban. Mert mi magunk zártuk az ajtót reggel, s délután, iskola után. S nekünk volt teniszlabdánk és „mecs-bokszunk”, amit csak azért vittünk „haza”, hogy megmutassuk a kortársaknak. S jó volt várazni is az alszegiekkel s a felszegiekkel, s verekedni a kollektív törökbúzájában, s majd este tejes törökbúzát vinni haza, s bálaszalmát lopni. Tényleg, úgy néztek ránk a szüleink, hogy nem baj, ha egy kicsit a „jó levegőn vagyunk” hétfőgőzén, úgyis eleget vagyunk a „blokkban”, s majd megyünk „vissza”, mert hétfőn kezdődik az élet. Igen, mert jó az iskola. Jobb, mint falun volt. Olyan, mint a „mű üdönkbe, amikor olyan tanítók vótak, hogy azóta sincsenek olyanok a világon”, mondták. Ez nem volt középszerűség, Laci. Ezek olyan szavak voltak, mintha a föld szavai lettek volna, amelyek új kalászatokat teremnek. Olyan emberek szavai, akik másfajta embert hordtak ki méhükben, s majd megszületésünk után, a hátukon. Egy századot. Azt is mondhatjuk most már, hogy a szülők százada volt.

Kicsi faluból kicsi városokba vitték minket, téged is. Új szomszédok, lakótársak, munkatársak. Mennyit kellett tanulni

nekik is, hiszen ezek mind új fogalmak voltak: „Közköccség”, „cukorbon”, vajadag, sorban állás, „szekciófőnök”, „delegátus”, „impegát”, káderes. Sokuknak még az „egyetöm” is nagyon messzinek tűnt. Elég volt a gyáruddvar, a munka, a szalagmunka, a nyolc óra, hogy legyen „prémium”, s mi tanulhassunk.

Papnak menni nekünk szinte dicsőség volt. Még akkor is. S milyen érdekes sors szakadt a nyakukba azoknak az ötvenes szülőknek – a forradalom –, mert egyszerre a némaságból zaj (és nemcsak zaj) lett. *Tisztelet*: a szó egyik napról a másikra viszszaakapta bársonyos színt, és már tisztelet volt kiejteni, hogy a „gyermök pap lesz, papnak tanól”. Milyen érdekes! Mintha az idő, a rendszerek, a történelem megjutalmazta volna ezeket a szülőket! Szép volt papnak lenni. A legszebbek voltak a papok akkor, amikor te is hozzáfogtál szolgálni. Már nem voltak „semmi-emberek”. S képzelj el, Laci, amikor ezek az édesanyák, akik láttak minket a szószéken imára kulcsolt kézzel, szép fehér ingben, hosszú, fekete palástban imádkozni, mit gondolhattak? Szerintem egy darabig nem imádkoztak, gyönyörködtek a „papban”, s majd esetleg halkán azt sóhajtották, hogy „Istenem, mennyit szenvedtem én ezért, mennyit áldoztam”, s akkor könny kacagott a szemükben, s mi arra gondoltunk, hogy milyen szépen prédikáltunk. Biztosan tetszett.

Ezek a szülők a „gyerekszobába” jöttek a templomba, és talán soha nem is vettek komolyan, mert ismertek. A gondolatainkat is. Az iskolák sem tudtak többet tanítani, mint amit „ők” már tudtak. De sokszor eljöttek a templomba, gyönyörködni. Gondold el, milyen nehéz volt egy időben tisztességes fekete „gúnyát szerelni”. Pult alól. Szép fehér inget. Mondták is, biztosan neked is, hogy a „pap olyan kell legyen, mintha skatulyából húzták volna elő”.

Egy álomszerű dolog volt az is, amikor családot alapítottunk. A „pap fiam megnősült”. S amikor jöttek az „onokák”. Hej, az már feloldott mindent, tényleg lehullt a rozsdá az emlékekről, s már az sem számított, hogy bezárták a gyárat, ellopták az országot, mert itt bent megszépült az élet. Zölden ragyogott a szemközi oldal, ott az emlékek falujában, s a gyermekkor szét-pattant buborékja darabokban visszazállt, hogy darabjaiból az unokáknak várat építsenek a nagyszülők.

Ez fáj a dicsői templomban. S emellett a száraz teológiai hitvallás, hiten alapuló vigasztalás hol van? Hol van a hit? Itt hagyta, Laci. Itt maradt az a szépség, amit éppen neked és kortársaidnak, szüleidnek adatott megérni. Ez egy újfajta élethelyzet. Te ezt felmutattad. Ezt simogatta Matild is a koporsón. Hogy minden élet elsimítsa. Mindent, ami emberi. Mert nagyon szép volt. Olyan szép élet volt, mint amikor egy kicsi faluból indult, ötvenes szülő gyermeke szép fekete ruhában imádkozik egy fehér templomban, mint egy pap. Olyan voltál, mint egy pap. Isten veled!

Tódor Csaba

Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?!

Gyönyörű fehér virágot sodort le az ágról a március elején visszatérő fagyos szél. Egy fiatal élet tűnt el nyomtalanul, érthetetlenül, elfogadhatatlanul. Március 2-án gyászba borult Torda unitárius egyházközsége, a város magyarsága, és minden olyan szív, aki ismerte Kiss László unitárius lelkészt. A templom szűknek bizonyult a könnyező, gyászoló gyülekezet befogadására. A harmincötödik életévét még be nem töltött fiatalember pályáját a gyűlölködés törte meg, a zsigeri utálat, ami azért zúdult rá, mert ki mert állni a város magyarságának jussa, a tordai magyar iskola mellett.

Soha ennél szomorúbb ravatalt nem láttam. A sok bánattól súlyos szív, a nem létező szavakat kereső búcsúbeszédnek közepette kérdések százai toltak fel mindnyájunkban. Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?! – az árvák, az özvegyek, a gyermeküket temető szülők kérdése. És a megváltóké. Miért kell ekkora árat fizetnünk mindenért? Hány fiatal életnek kell még kialudnia ahhoz, hogy megkapjuk azt, ami nekünk jár? Hány idejekorán megözvegyült magyar fiatalasszony könnyei kell hogy még koporsót öntözzenek hiába? Hány szülőnek kell még eltemetnie gyermekét ahhoz, hogy a harcnak értelme, eredménye legyen? Miért kell Erdély földjén olykor legjobbjaink halálával megszolgálni a Templomot és az Iskolát? A kérdésekre nincs válasz, a bánatra-gyászra nincs vigasz. A vallásos embernek hite reményt ad, és lassan belenyugszik abba, hogy a mindenható Isten még nála is jobban szereti övéit. A koporsófedelest simogató fiatal özvegyek keze végül visszatalál gyermekeihez, akiket most már kétszeresen kell szeretnie.

Tiszteletes Kiss László ravatalához nagyon sokan eljöttek: ott voltak lelkésztársai, azok, akikkel nem is olyan rég együtt diákoskodott, az amerikai gyülekezet képviselői, a testvéregyházak papjai. Az elhangzott beszédekből lassan körvonalazódtak egy szolgálatnak és szeretetnek szentelt, rövidségében is ragyogó élet mérföldkövei. A lelkészi szolgálat rendkívül nehéz helyen kezdődött: a Zsil-völgyében, olyan településen, ahol sem templom, sem papilak nem volt. Ennek ellenére a fiatal lelképásztor törhetetlenül szolgált, hirdette az Evangéliumot, gyülekezetté kovácsolta a híveket, vallásos lelket oltott a kocsmajáró fiatalokba. És aztán lett templom is, papilak is. Kiss Lászlót és feleségét, Matildot pedig szívébe zárta a közösség, nemcsak hívei, hanem a más vallásúak, sőt a románok is. Itt, Tordán, a többi magyar lelkésszel közös fronton küzdött – mindhalálig – a közösség jogaiért, érdekéért.

„Az igazság sokszor rejtve marad, de az igazságtalanság mindig kiderül” – mondja egyik nagy írónk. És eljön majd az idő, amikor a tordai magyar gyerekek anyanyelvükön, saját iskolájukban tanulhatnak. A gyűlölködőknek – hiszen nem tudják, mit tesznek – egyszer majd megbocsátunk. Akárcsak azoknak, akik magyar létre, sőt magyar oktatókként a magyar iskolák ellen fordultak. Akik tegnap elmulasztottak mellüket verve a ravatalhoz járulni. A tordai gyülekezet megfogadta: az iskola ügyét nem hagyja annyiban, a harcot, amely Kiss László életét követelte, folytatni fogja. Nekünk pedig nem marad más hátra, mint hogy eldöntsük: beállunk-e, kötelességünkhöz híven, a küzdők sorába, vagy nézzük tovább távolról az immár életrehalálra folyó ütközetet? A válasz sürgős, mert ez még nem a kiengesztelődés, hanem a harc ideje. És a vigaszé, azoknak, akik mindenképp dacára itt maradtak, elsíratni szereteteiket. Tiszteletes Kiss László földi porsátorát szülőfalujában, Dicsőszentmártonban helyezték örök nyugalomra március 3-án. Emléke legyen áldott, pihenjen meg a mindenható Isten örök, minden sebet begyógyító és minden könnyet letörölő szeretetében!

(Forrás: Szabadság)

Ercsey-Ravasz Ferenc

Vizitációra készülőben

*Dr. Szabó Árpád püspök válaszol
Jakabffy Tamás kérdéseire*

Sokan vannak az unitáriusok között olyanok, akik nem emlékezhetnek arra, mi és milyen „intézmény” a püspöki vizitáció. Talán a rendszerváltás utáni időszakban egyáltalán nem is volt...

A legutóbbi vizitáció két részletben zajlott – több éven át – a nyolcvanas évek első felében, Kovács Lajos püspöksége idején, aki a kolozs-tordai egyházkör kivételével valamennyi egyházközséget meglátogatta.

Mi az oka annak, hogy azóta – tehát több mint húsz éve – nem került sor vizitációra?

Elsősorban az, hogy a rendszerváltástól 1996-ig lényegében három püspök cserélődött. 1994-ben meghalt Kovács Lajos, '96-ban Erdő János. Utána viszont, az azt követő tíz év alatt teljesen és rohamosan megváltozott az életünk. Ezzel párhuzamosan annyira kiszélesedett a püspöki tevékenység is, hogy bár többször is terveztem a püspöki vizitáció beindítását, éppen a rengeteg más irányú teendő miatt nem tudtam elkezdni. Voltak olyan elképzelések, hogy először azokat az egyházközségeket látogatjuk meg, ahol kisebb-nagyobb nehézségek, mulasztások vannak, hogy segítsünk ezeknek az egyházközségeknek-lelkészeknek „rendbe jönni” – de valójában ez sem valósult meg. Annyira sűrű a programunk és az ülésrendünk, hogy most is gondot jelent a naptárban megfelelő időszakokat találnunk ennek az egyébként nagyon időigényes programnak a kivitelezésére.

Az tűnik természetesnek és logikusnak, hogy a vizitáció többnyire egy püspök mandátumának elején történik, hiszen a püspöknek szintén „érdeke”, hogy minél átfogóbb képet alakítson ki a maga számára az egyházzal. Miért van mégis, hogy a Püspök úr esetében ez egészen másként fest?

Az igaz, hogy a püspöknek mandátuma elején fontos tájékozódnia. Az én esetemben viszont az volt a helyzet, hogy úgy is, mint az Egyházi Képviselő Tanács tagja, teológiai tanár és rövid ideig főjegyző eléggé benne voltam az Egyház vérkeringésében, és nagyon jól ismertem mindazt, ami az Egyházban történt. Az egyházi központ képviselőjeként gyakran vettem részt a lelkészértekezleteken, 1993-ban magam kezdeményeztem a gondnok-presbiteri konferenciák beindítását, és azóta minden egyes évben részt is vettem ezeken. Másfelől pedig: az egyházközségek a megváltozott politikai körülmények között már szabadon szervezhetik programjaikat, emlékünnepeiket, a falutalálkozókat. Magam is rendszeresen részt vettem ezeken az alkalmakon, ez pedig azt hozta magával, hogy jelenleg alig van – talán a két kezemen megszámlalhatnám – olyan egyházközség, amelyet nem látogattam meg. Persze más dolog egy ünnepi alkalom, és más, amikor az ember megpróbál jobban beletekinteni az egyházközség életébe.

Ismerjük az életet és ismerjük változásait. Most mindenképp előtt az egyházközségek vallás-erkölcsi életének a helyzetét kell szemügyre vennünk – nem elsősorban az istentiszteleti életre gondolok, hanem a családlátogatásra, lelkigondozásra, a vallás-erkölcsi nevelés kérdéseire. Azt is ismerjük, hogy az egyes egyházközségekben hogyan működnek a nőszövetségek és az ifjúsági csoportok, hiszen az országos szövetségeken keresztül erre megfelelő rálátásunk van. Ugyanakkor az is lényeges, hogy pontos képpünk legyen az egyházközségek gazdasági helyzetéről.

Az imént sorolt elemek közül mire kerül a főhangsúly? Hiszen úgy tűnik, az életünk gazdasági arculata sokak számára össze-

folytatás a 10. oldalon

Vizitációra készülöben

folytatás a 9. oldalról

hasonlíthatatlanul „aktuálisabb” kérdés, mint a valláserkölcsei oldal...

Ha már egyházként élünk és ekként gondolkodunk, akkor a hangsúly mindenképpen a valláserkölcsei életen van, és azon, hogy a lelkészek miképpen tesznek eleget a hivatásuknak.

Kik lesznek a Püspök úr segítőitársai a vizitáció során?

Mindenekelőtt a közigazgatási előadótanácsos. Szükség volna egy pénzügyi szakértőre, de ez épp „hiánycikk” nálunk. Feltétlenül kell találnunk erre egy szakavatott, elkötelezett embert. Fontos, hogy a pénzügyi szakértő segítségével személyesen is meggyőződjek az egyházközség gazdasági-anyagi helyzetéről. És persze nagyon szeretném, ha a főgondnok urak közül egyik vagy másik a vizitáció bizonyos szakaszaiban részt venne – amint az a múltban is szokás volt. Tudom, hogy mindkettő nagyon elfoglalt, de legalább „a lehetőségeikhez mérten”... És a vizitátor püspököt természetesen elkíséri a körüli esperes.

Az Alaptörvény 208. paragrafusában azt olvashatjuk, hogy a püspök „időről időre” vizitációt végez. Nem merült-e még fel igény arra, hogy ezt az igen szabadon értelmezhető „időről időre” megfogalmazást szabályozottabb, objektív terminussal helyettesítsék?

Mindig abból kell kiindulnunk, hogyan alakul az Egyház belső élete. Az esperesi vizsgálósékek rendszeresek, amennyiben komolyan veszik a munkájukat, az általuk adott jelentésből évről évre lehetőségekünk van megismerni az egyházközség életét és gondjait. A lelkészértekezlet vagy a gondnok-presbiteri konferencia egyféle „előszobája” a vizitációnak.

Ami az „időről időre” megfogalmazást illeti: nem feltétlenül nekünk fontos azt megállapítanunk, hogy hány évenként legyen vizitáció. Mivel megváltozott a püspöki tisztség időbelisége – hogy tudniillik hatéves, illetve legtöbb tizenkét éves időszakban gondolkodhatunk –, az látszik helyénvalónak, ha a püspök a gyülekezeteket mondjuk a tizenkét éve alatt egyszer

végiglátogatja. Ne felejtjük el: egy év alatt semmiképpen sem lehet elvégezni a teljes vizitációt, de az a gyanúm, hogy még két év alatt sem!

A vizitációnak az a sajátossága, hogy a püspöknek módja van közvetlenül a hívek felé fordulni – ellentétben a lelkészértekezletek vagy a gondnok-presbiteri konferenciák alkalmával. Lehet-e ezt mással „pótolni”?

Az, hogy a hívek közvetlenül megszólíthatók és megkérdeshetők, teljesen igaz. Csakhogy a lelkész az egyházközség vezetője. Az ő munkája számon kérhető, hiszen tisztviselő. A gondnokot viszont – aki tisztségviselő – leginkább csak biztatni lehet.

A vizitáció egyébként azért is egyre sürgetőbb, mert legfőbb ideje számba vennünk az egyházközségi levéltárak helyzetét. Nagy értékű hagyatékaink vannak, amelyeket nem kezelnek megfelelő módon, és bizony sok helyen fennáll annak a veszélye, hogy ezeket az állományokat súlyos károsodás éri vagy egyenesen megsemmisülnek, elkallódnak. Szeretnénk egyúttal a gyülekezetekkel is tudatosítani: az, hogy a képviselőtanácsai határozatnak megfelelően központilag összegyűjtjük az egyházközség és egyháztörténet szempontjából fontos anyagot, az nem azt jelenti, hogy el akarnók venni tőlük, hanem épp azt, hogy biztonságosan és szakszerűen meg akarjuk őrizni számukra, másfelől lehetővé akarjuk tenni a megismerésüket a tudományos kutatás számára is.

A vizitáció során végül fontos feladatunk lesz tüzetesen megvizsgálni az egyházi épületek helyzetét. Hiszen évente olyan óriási mennyiségű építési-javítási kérelem érkezik be az EKT-hoz, hogy azt – anyagi alapok hiányában – képtelenek vagyunk érdemben teljesíteni. Az egyházközségek jó része nem is nagyon akarja kimutatni, hogy ilyenféle esetekben a saját alapjaiból mit, mennyit óhajt felhasználni, egyszerűen csak kéri a támogatást – lehetőleg a teljes költségvetés mértékében. A vizitáció során szeretnénk megerősíteni a híveinkben azt, hogy az egyházközségek a hívekért vannak. Ők maguk az Egyház. Ha ők nem viszonyulnak úgy az Egyházhhoz, ahogy az őseik tették, akkor a jövőnköt illetően nagyon nehéz helyzet elé nézünk.

Olvasói levél

„Lapszél-jegyzetek” a 2006. évi unitárius falinaptárhoz

Azzal is kezdhethetném, hogy lám megint elkésett. Nem ezzel kezdem, mert megszoktuk, hiszen majdnem minden esztendőben ezzel a helyzettel szembesülünk: amire megjelenik a mi falinaptárunk a többi felekezet már régen eladta kiadványuk nagy részét. Így a mi híveink, a vegyes családokban, nem veszik meg az unitárius falinaptárt, „mert már van egy falinaptár a családban”.

A kérdésem csak az: Miért nem lehet ezt időben megjelentetni, pl. úgy, mint a 2005. évi falinaptárt 2004.-ben? Saját nyomdánk van. Megfelelő szakembereink vannak!? A szükséges anyag évente rendelkezésre áll. Mi hiányzik? Talán a szervezés? A kiadvány megfelelő komolysággal való kezelése? Nem tudom. Erre, meg sok hasonló kérdésre, szeretnénk választ kapni.

Azt sem hagyhatom szó nélkül, ami nemcsak az én személyes véleményem, mint az előbb elmondottak sem egészen: ki tervezte és hagyta jóvá ezt a falinaptárt? Azt megértjük, hogy keressük az újat, a formát, de ennyire elmenni egyfelé, erre senki sem számított. Mind a szín megválasztása, mint a grafikai kivitelezés hozzá nem értő grafikai szerkesztőre enged következtetni.

A tartalomról nem is beszélve! Itt is egyetértünk az újító szándékkal. De teljesen figyelmen kívül hagyni az eddigi több évtizedes, akár évszázados „hagyományt”, egyszerűen felháborító! Hogy magyarázzam meg az én szeretett és tisztelt anyósomnak, hogy kimaradt a névnapja a naptárból. Talán azt mondom, hogy felejtse el, így jobb nekünk is! Ezt nem mondhatom, esetleg azt, hogy ne törődjön a falinaptárral, minket sem érdekel: Julianna napja február 16-án van, és kész! De hát a naptárban is eddig úgy volt – érvel kedvesen.

Igen, igaz van, de most más idők járnak – próbálom megnyugtatni. Ezt, persze tudom, nem veszi be. Marad számára a keserű szájíz, hogy ezután már névnapja sem lesz.

Summa summarum: az utóbbi évtizedek legfélresikerültebb falinaptárát vagyunk kénytelenek, jobb híján, bosszankodva „elszenvedni lakásunk falán!”

Arra kérem Istent, hogy a továbbiakban őrizzen meg hasonló kiadványoktól!

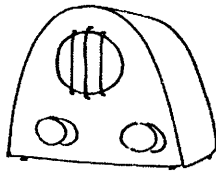
Máthé Sándor

Kórházlelkészi szolgálat

Hogy beteg hozzátartozóját idejében elérjük, kérjük tartózkodási helyét (nevét, a kórházat és a kórterem számát) a következő telefonszámokon bejelenteni:
 Török Áron,
 Sepsiszentgyörgy,
 0267-316201,
 Katona Dénes,
 Székelyudvarhely,
 0266-213100.
 Ferenczi Enikő,
 Kolozsvár,
 0740-063767.

Új unitárius egyházközségi lap

Az *Unitárius Közlöny* munkaközössége és szerkesztőbizottsága nagy szeretettel köszönti az *Unitárius Harsonát*, a székelyudvarhely-belvárosi egyházközség negyedévi lapját. Az I. évfolyam 1. száma 2005 decemberében jelent meg és – értelemszerűen – leginkább a karácsonyi ünnepléshez kapcsolódó írások teszi ki a szám súlypontját. Nyilvánvalóan és illő módon Kedei Mózes esperes-lelkész karácsonyi gondolatai nyitják a lapszámot. Szabó Előd segédlelkész is kivette részét a munkából, ő három szöveg szerzőjeként is feltűnik. (Kár, hogy némelyik cikk szerzőjének neve titok marad előttünk; vagy a szerkesztők nem tartották fontosnak a forrás megjelölését – így az udvarhelyi egyházközség szervezéséről és a templomépítés történetéről szóló írás, az *Unitárius Találkozó* újraszervezését áttekintő összefoglaló vagy *A vén Simon* című, kiváló rövidtörténet esetében.) Az *Unitárius Közlöny* és a *Nők Világa* oldalairól régóta ismerős Blénessy Jolán és Csáki Júlia ugyancsak „megtették a magukét” az új lap indulása körül.

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30.
Szerkeszti: Kovács Mária.
április 5., május 10.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalmasszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.
Szerkeszti: Kovács Mária.
március 19., április 23.

Az elismerés és a meleg jókívánságok mellett csak suttogva jegyezzük meg: a zöld nyomdafesték kissé megnehezíti a képek befogadását. Kétségkívül egyéni,

Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert, Koncz László
Kolozsvári Rádió, szombaton reggel 9.15–9.30 között
március 25., április 8., 22.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Prima Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a www.prima-radio.ro címen.
Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Tiszta forrás
unitárius ifjúsági műsor a sepsiszentgyörgyi *Sláger Rádió*ban (105,9 Mhz). Kéthetente, vasárnap 13 órától.
Szerkeszti: Lakatos Sándor
március 19., április 2., 16.

különleges a zöld színű nyomás, de vajon nem veszünk-e többet a vámon, mint amennyit a réven nyerünk?

Unitárius Közlöny

Az I. évnegyedi lelkési értekezleteket március elején tartották: a kolozs-tordai egyházkörben 6-án Kolozsváron, a marosi egyházkörben 10-én Marosvásárhelyen, a kükküllői egyházkörben 13-án Medgyesen, a székelykeresztúri egyházkörben 7-én Székelykeresztúron, a székelyudvarhelyi egyházkörben 9-én Székelyudvarhelyen és a háromszék-felsőfehéri egyházkörben 8-án Sepsiszentgyörgyön. Az értekezletek fő előadását Kovács István teológiai tanár tartotta gyakorlati teológiából, A prédikálást alakító másodlagos tényezők címmel. Egy másik megtárgyalt téma az eladott vagy bérbe adott földterületek után igényelhető életjáradék volt, dr. Szabó Árpád püspök és a kérdés szakembereinek vezetésével.

A Vallásszabadság Nemzetközi Társulata (IARF) március 26-a és 30-a között Taiwanban, egy buddhista kolostorban tartja háromévenként sorra kerülő nemzetközi kongresszusát *Méltóság a sokszínűségben* címmel. Az 1900-ban éppen egyházunk küldötte, dr. Boros György főjegyző javaslatára megalakított szervezet mára nagy anyagi nehézségekkel küzd. Ez volt a fő oka annak, hogy egyházunk a taiwani kongresszusra nem küldhet képviselőt, először az utóbbi fél évszázadban.

Egyházunk március 26-án a kolozsvári belvárosi unitárius templomban nagyszabású ünnepélnyel emlékezett meg Bartók Béla unitárius zeneszerző születésének 125. évfordulójáról.

Március 1-jétől az egyesült államokbeli Unitárius Universalista Egyház nemzetközi ügyeinek igazgatói állását új személy tölti be. Catherine Cordes, aki azt megelőzően a Testvéregyházközségi Tanács igazgatója volt, egyelőre félállásban

lett a bostoni egyházi központi hivatal alkalmazottja. Munkaidejének másik részét továbbra is a testvéregyházközségi kapcsolatokat segítő szervezet, a PCC igazgatása tölti ki.

Kiss László tordai unitárius lelkész február 28-án, életének 35. évében tragikus hirtelenséggel elhunyt. 1971. augusztus 6-án született Dicsősémmártonban, a Protestáns Teológiai Intézetben 1994-ben szerzett unitárius lelkési oklevelet. Ugyanazon évben kinevezést nyert a lupény-vulkáni egyházközség lelkészének, ahol 2001-ig maradt tisztségben. Ott alapított családot is. Az 1998-99-es tanévet az Egyesült Államokban töltötte a Starr King Teológiai Intézet ösztöndíjasaként. A tordai unitárius egyházközség lelkésze választás útján lett 2001. augusztus 1-től.

Temetési szertartása 2006. március 2-án volt a tordai unitárius templomból. A gyászbeszédet Farkas Dénes, a Kolozs-Tordai Egyházkör esperese mondta, az Erdélyi Unitárius Egyház nevében dr. Szabó Árpád püspök búcsúzott tőle. Továbbá búcsúbeszédet mondott Pataki József felügyelő gondnok a tordai egyházközség részéről, Lawrence Coburn az egyesült államokbeli westoni testvéregyházközség részéről, Mezei Csaba lelkész az évfolyamtársak részéről, Koppándi Zoltán lelkész volt egyházközsége, a lupény-vulkáni egyházközség részéről, Kovács István lelkész az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége részéről, Nagy Albert esperes a tordai református egyházközség részéről, valamint György Ferenc plébános a tordai római katolikus egyházközség részéről. A Tordai Magyar Dalkör és a Szentmihályi Vegyes Dalkör egyesített kara két énekszámmal búcsúzott tőle. Örök nyugalomra 2006. március 3-án helyezték szülővárosában, Dicsősémmártonban.

Nyolc óra kosaras bál

„És legyen az Úrnak, a mi Istenünknek jó kedve mirajtunk...” (Zsolt 90,17a)

E bibliai versrészrel indítottuk útnak kis értesítõnket, amelyben mindenkit szeretettel meghívtunk (egyházközségünk történetében immár második alkalommal) a február 4-ére szervezett farsangi kosarasbálba. A marosszentgyör-

gyi művelődési házban a hófehér terítõs asztalok mellett piros és zöld színû székek várták a bálba érkezőket – s persze a szervezésben oroszlánrészt vállaló, pár éve konfirmált lányok, fiatal asszonyok. Hála Istennek és a lelkes szervezőknek, utólag még teríteni kellett, hiszen este 10 órakor már 74 jókedvű ember ropta a táncot, illetve falatozott a kosárban hozott „hazai” földi javakból. Örömmükre szolgált, hogy Marosvásárhelyről három lelkész társ és két lelkészfeleség is eljött

közénk. A gondosan válogatott és „variált” zenét – akárcsak tavaly – a nagyenyedi Lőrincz Csaba egyetemi hallgató szolgáltatta nyolc órán át. A belépődíjakat és a tombolajegyek ellenértékét templomunk tetőszerkezetének javítására kívánjuk fordítani.

Adja Isten, hogy 2007 februárjában még többen bálozhassunk. Addig is „legyen az Úrnak, a mi Istenünknek jó kedve mirajtunk...”

Pálffy Tamás Szabolcs

Mérleg és remény Magyarországon

Közismert a magyarországi unitáriusok buzgó templomlátogatása, de azt talán kevesebben tudják, hogy az egyetemes imahét vonatkozásában a magyarországi magyarok kiváltságos helyzetben vannak. Február elején ugyanis két héten keresztül a református, majd az (Árpád-kori alapú) unitárius templomban gyarapodhattak hitükben, gazdagodhattak lelkükben. De az itt szolgáló lelkészek is abban a megtisztelő helyzetben voltak, hogy évről évre csaknem 300-an evangéliumra szomjúhozó lélekkel „válogatták” a remek prédikációkat, aminek elismerésképpen a nőszövetségünk három évszázados mintájú Biblia-borítót adományozott. A kinti hideg dacára odabenn az új nagykályha otthonos-kellemes meleget biztosított, az istentisztelet ünnepi jellegét pedig fokozták a nőszövetség tagjai által mondott Gellérd Imre-versek és a legszebb egyházi énekeinkből készült válogatás.

Az új évi beszámoló közgyűlés is zsúfolásig megtelt templomban zajlott. Alulírott lelkész külön kitért arra, hogy tavaly a pénzbeli adomány mellett két teherautónyi gabonát is adományozhattunk az árvíz sújtotta falvaknak, a legátusok fogadásán kívül sikerült templomi-párnákat és új, impozáns kályhát csináltatnunk a templomba, illetve elvégeznünk a belső meszelést is.

Isten iránt érzett különös hálával gondolunk vissza arra, hogy a reformátusokkal közösen sikerült a II. világháborúban meghalt, hős honvédeinkre emlékeztető méltó síremléket emelni, és maradandó élményt nyújtott mind a magyarországi unitárius vállalkozó-találkozó, mind az 50, 25 vagy 20 éve konfirmáltak számára első ízben szervezett jubileumi ünnepség, meg persze az öregek vasárnapja is.

Leköszönő gondnokunknak tiszteletbeli gondnoki címet kérünk hálánk és tiszteletünk jeléül, s „ha az Úr akarja és

élünk”, reményünk szerint még a tavasz folyamán a templom zsindefedelenek szigetelését és a rusztikus kántori lakás fedelzetének kicserélését is elvégezzük.

Az egyik szemünk nevet, de a másik... Lélekszámunk a 70-es évek adataihoz mérten 1/3-ára csökkent (503 lélek). Mégis töretlen hittel és Isten iránti hálával éljük ünnepeinket, hétköznapjainkat.

A családlátogatások során egy új fejleménnyel találkoztam, amelyet ajánlanék minden hívünk és lelkész társaim figyelmébe. Ahogy Erdély-szerre híveink zöme idős, özvegy, ugyanúgy van Magyarországon is (80 évesnél idősebb egyháztagunk 43 van!). Az idén a családlátogatásokkor özvegy, templomlátogatásra képtelen testvéreinknél rövid „házi istentisztelet” tartottunk, esetenként 5-6 ének eléneklésével. Minek bizonygassam: mindannyiunk közös öröme mellett ez Isten dicséretét, dicsőségét is szolgálja! E házi istentiszteletek résztvevőinek szemében meg-megcsillanó könnyek a lélek mélyéről fakadó örömkönnnyek voltak.

Balázs Tamás

nők világa

„Íródeákok” találkozója

Boldogan fogadtam a telefonértesítést az UNOSZ elnöknőjétől: Kolozsváron médiatanácskozást szerveznek február 9–11-ére. Igen, megígértem, eleget teszek a meghívásnak. Közben a 2005. esztendő „termésére”, tollam „gyümölcsére” gondoltam. Mintha valami súgta volna: „meggyógyultál!”, és boldogan indultam útnak, gondolván: „De nagy tisztesség, ami engem ért! / Lélek öröme jár át: / meg nem érdemelt szolgálatokért / adhatok, íme hálát.”

A kissé fáradtságosnak érzett utazást egészen elfelejtettem, mihelyt a szálláshelyünkre érkezve – az Unitárius Kollégium bentlakásába – kézhez vettük a programot, a kedves sorokkal megírt képeslapot, egyszóval szeretet melege fogadott. Ez alkalommal heten vidékről és öten Kolozsvárról gyűltünk össze.

Az első este jó volt az ismerkedésre, gondolataink kicserélésére, „program-emésztésre”.

Reggel a sok finomság után a szellemi táplálék első magvait Jakabffy Tamás, az *Unitárius Közlöny* szerkesztője hintette el. Tapasztalatok feltárása, tanácsadás, természetesen elvárások sorozata következett. „Szerkesztőségünk továbbra is igényli és köszöni az UNOSZ jóvoltából működő Nők Világa rovat jelenlétét a lap hasábjain.” Valóban jó hallani, hogy hírt adhatunk magunkról, nőszövetségi munkánkról, mind a *Közlöny*, mind a *Nők Világa* hasábjain. Igaz, a délelőtti társalgás után belém dob-bent a kérdés: eleget tudsz-e tenni a követelményeknek?

Sok időm nem is volt töprengeni ezen, hisz Maksay Magdolna, a *Nők Világa* szerkesztője máris jött a tanácsokkal, biztató szavakkal. Szinte minden szavában az „írjatok!” hallatszott: halljanak minél többen az unitárius asszonyok munkájáról!

Amikor a szakemberek már úgy gondolták, „feltöltöttünk” tudománnyal, tesztet kellett kitöltenünk a magunk kommunikáló képességének felmérésére, a hatékony kommunikálás is-

mereteinek (ön)ellenőrzésére. Természetesen az UNOSZ gondoskodott egy kellemes estéről is. Így látókörünk szélesítésére, fejlesztésére – meg persze szórakoztatásunkra – is színházba vittük. Gyors ütemben kellett készülnünk az estéli programra, igaz, jelezték, nagyon modern rendezésű Caragiale-darabot nézünk meg *Az elveszett levél* című színművet.

Szombaton jutott idő mérlegelésre, munkánk felmérésére, s talán egy kis fogadalomtételre is: tovább írunk, dolgozunk, hisz ez a munka erőt, bátorságot ad életünk nehéz napjainak leküzdésében.

Adorjáni Gyöngyvér

Farsangi találkozó Dicsőszentmártonban

Február 5-én az unitárius szeretetotthonban a Dicsőszentmártoni Nőszövetség vendégül látta a Küküllődombói Nőszövetség képviselőit. 23 dombói nőtestvérünk tisztelt meg jelenlétével Péterfi Erika tiszteletes asszony vezetésével és Péterfi Sándor lelkész kíséretében.

Nagy Rozália esperesné asszony és Kiss Irén gondnokné vírággal köszöntötték a vendég tiszteletes asszonyt, illetve a nőszövetség tagjait. A találkozót Nagy Endre esperes áhítata nyitotta meg, amely a találkozás, az együttlét örömeit hangsúlyozta. Gagy Mária dicsői tanárnő Kölcsey Ferencről tartott előadást, amelyet a helyi nőszövetség tagjai szavalatokkal illusztráltak. A vendégek, akiknek többsége a női dalárda tagja, kórusműveket adtak elő.

Farsangi időszak lévén vendégeink jelmezt öltöttek és tréfás mondókákkal szórakoztatták a jelenlevőket: volt hóember, úr és dáma, szerzetes, cigányné és koldus. Ezután felcsendült a dal, a két nőszövetség együtt énekelt Petőfi- és népdalokat.

Hagyományteremtésnek szántuk ezt a találkozót és hasonló összejöveteleket szándékozunk szervezni a kör többi nőszövetségével is. Ezek során alkalom nyílik a közvetlenebb ismerkedésre, tapasztalat- és ismeretcsere a magunk és egyházközségeink gyarapodására.

Küküllő-köri hírek

Február 25-én Szőkefalván a Küküllő-köri Nőszövetség megtartotta idei első választmányi gyűlését, huszonegy résztvevővel, akik a kör nyolc nőszövetségét képviselték.

Ez alkalommal Nagy Rozália esperesné asszony, helyi nőszövetségi elnök beszámolt az UNOSZ február 4-i választmányi gyűlésén elhangzottakról, és megbeszéltük, egyeztetünk a Nők Világimanapja megszervezésével kapcsolatos kérdéseket. Az összejövetel legfontosabb napirendi pontja a köri találkozó megszervezése volt, amelyet az ádámosi nőszövetség fogad az idén. Az esemény időpontjaként április 22-t jelöltük meg, és a jelenlevők javaslatai alapján vázoltuk a lehetséges programot. Ezenkívül újra alkalom nyílt a tapasztalat- és ötletcsere, meghitt beszélgetésre.

A házigazdák szívéllyessége és a gazdagon terített asztal tette összejövetelünket még kellemesebbé. (Szabó Rozália)

Az idők jelei

Évente március első péntekén a Női Világimanap munkáltaiba bekapcsolódó keresztény nők világszerte összegyűlnek, és rögzített menetrend alapján egy, az évre kijelölt országban élő nőkért imádkoznak és pénzdományokat gyűjtenek.

Maroszentgyörgyön e célból immár negyedik alkalommal gyűltek egybe különböző keresztény felekezetekhez tartozó nők. Első két alkalommal a református, tavaly az unitárius, idén pedig a római katolikus templomban. Öt felekezet lányai-asszonyai Dél-Afrika nőiért imádkoztunk és adakoztunk „az idők

jelei” jegyében. Az istentisztelet kötött szövegét két nyelven – magyarul és románul – lehetett követni. A Női Világimanapról jelen tudósítás szerzője nyújtott általános ismertetőt. Kilyén Emma tanárnő Dél-Afrika történelmi, gazdasági, kulturális és vallási helyzetét hozta közelképbe. Az istentiszteleti szolgálatot Baricz Lajos katolikus pap-költő végezte. A házigazda nők egy-egy cserepes virágot adtak át a felekezetüket képviselő nőknek templomuk díszítésére. Egymás kezét megfogva, egymásra nézve mondtuk: „A reménység jele vagy!”

E jelképes mozzanatot szeretetvendégség követte. Ha Isten is úgy akarja, jövőre Paraguay nőiért fogunk imádkozni és adakozni. A 2007-es Női Világimanap központi gondolata: „Isten sátora alatt egyesülve”. (Pálffy Anna-Mária)

A „2%-os törvényről”

Tavalytól az 571/2003. számú törvény (Legea Codului Fiscal) lehetővé teszi, hogy minden állampolgár, aki jövedelme után személyi jövedelemadót köteles fizetni, rendelkezhet adója tavaly 1%-a, idén 2%-a felett, azt civil szervezetek támogatására irányíthatja. Tehát nem fizetünk semmivel sem több adót, hanem adónk egy részét – amely egyébként az államkasszába folya be – az általunk megjelölt civil szervezet támogatására utalja át a pénzügyi hivatal.

Ilyen, törvényesen bejegyzett civil szervezet az Unitárius Nők Országos Szövetsége is, amelynek azonosító adatai a következők: Asociația Femeilor Unitariene din România; sediu: 400105 Cluj-Napoca, b-dul 21 Decembrie nr.5; C.U.I. (cod fiscal): 9343746, Cod IBAN: RO47 BTRL 0130 1205 9214 39XX.

Tavaly felhívtuk a figyelmet erre a lehetőségre sajtóban, gyűléseken, az Egyház honlapján, de sajnos kevesen értették meg, vagy vették a fáradságot kitölteni a jövedelem bevallásánál az erre vonatkozó részt. 2005 végén mégis 240 RON érkezett be a számlánkra Kolozsvárról és Székelyudvarhelyről. Köszönjük mindazoknak, akik érdemesnek tartották szervezetünket támogatni. Az összeg kevés, de nekünk ennyi is számít! Reméljük, az idén többen fognak támogatni adójuk 2%-ával.

Mit kell tennünk ?

Az Országos Pénzügyi Ügynökség által kiadott közlemény szerint 2 eset áll fenn:

1. Akieknek a jövedelme csak fizetésből áll (a nyugdíjak nem számítanak ide), a fizetésük utáni adót a munkáltató (vállalat, intézmény stb) vonja le és fizeti be az államkasszába. A munkáltató köteles év végén kiállítani az alkalmazott adólapját (fișa fiscală) és azt február 28-ig leadni a pénzügyi hivatalnak. Aki rendelkezni akar az adója 2%-a felett valamely civil szervezet javára, annak kérnie kell a munkáltatójától egy másolatot az adólapról. Ahhoz mellékelni kell a 230. számú űrlapot. Ennek neve: kérés a személyi jövedelemadó 2%-ának rendeltetésére vonatkozóan. (Formular 230: Cerere privind destinația sumei reprezentând până la 2% din impozitul anual). Ezt az űrlapot kell kitölteni a kiválasztott civil szervezet azonosító adataival. A két iratot: az adólap másolatát és a kérést kell beadni ez év május 15-ig személyesen vagy postán ajánlott levélben ahhoz a pénzügyi hivatalhoz, ahová az illető személy tartozik.

2. Akik nem fizetést kapnak, hanem más forrásokból valósítanak meg jövedelmet, kötelesek arról jövedelembevallást kitölteni, és ha szeretnék adójuk 2%-át valamely civil szervezet támogatására irányítani, a 200. számú űrlapot kell kitölteniük. (Declarație specială privind veniturile realizate în anul 2005). Ennek III. fejezetébe kell beírni a kiválasztott civil szervezet azonosító adatait.

Ezt az egy kitöltött űrlapot kell beadni május 15-ig személyesen vagy ajánlott levélben ahhoz a pénzügyi hivatalhoz, ahova az illető tartozik.

Az űrlapok beszerezhetők a pénzügyi hivatalokban vagy az internetről (www.mfinante.ro, portal ANAF; Asistenta contribuabili; Formulare).

Kedves unitárius Asszonyok, kérünk, továbbítsátok családtagjaitoknak, munkahelyi kollegáitoknak, ismerőseiteknek felhívásunkat:

Támogassák minél többen az Unitárius Nők Országos Szövetsége jótékonyági munkáját!

Asztalos Klára

Versek, népdalok füzére a Cenk alatt

A Kárpátok karjai között, most épp puha hópolyhek alatt él egy nagyváros: Brassó. A város, mint mindenik más, él. A „különbség” az, hogy mi február utolsó hétvégéjén az ODFIE életét töltöttük ott fel újra énekkel, verssel, jókedvvel.

Pénteken érkeztünk. Vittük szavainkat, dallamainkat, munkakedvünket, önmagunkat. Megérkeztünk, hogy a IX. Versmondó és Népdaléneklő Versenynek szervezői, versenyzői, résztvevői, szemtanúi legyünk. Az Áprily Lajos Főgimnázium fogadott, ahol rövid időn belül már otthonosan mozogtunk. Irodalmi teaházzal nyitottunk. Otthonos, meleg, rongyszőnyeges hangulatban Szász Ferenc lelkéssel beszélgettünk szonettjeiről, s Demeter Sándor Lóránd vezetésével próbáltunk mi magunk is verset faragni. Rövid szünet után elkezdődtek a műhelymunkák. Négy teremben párhuzamosan folyt a ténykedés: tanácskérés és -adás, játék, ének, jókedv. Ez a két, lassan hagyományossá vált programrész volt a beavató, amely tudatosította minden résztvevőben, hogy megkezdődött a rendezvény, és újra együtt vagyunk.

A bentlakás ebédlőjében nem csupán kiadós vacsoránkat fogyasztottuk el, hanem dallamot is habzoltunk. A sepsiszentgyörgyi *Ritmo del Flamenco* együttes spanyolos, pezsgő ritmusa feledtette velünk az utazás fáradalmait, és azt is, hogy néhányunknak másnap vetélkedni kellett. Az együttes tagjaival énekelünk mi is. A kiadós lelki-testi táplálék után jóleső érzés volt ágyba bújni, s átadni magunkat az éjszaka „ringatásának”.

Mindenki másként ébredt, hisz mindenkinek más tartogatott a szombat. A reggeli áhítat s néhány egyszerű, de őszinte köszöntő szó után elkezdődött a vetélkedő. Egymás után perogtek a versek, a népdalok, s e két „műfaj” különös módon öszezsengett. Mindenik elhangzott vers és népdal talán rég ki-

mondásra váró szó, gondolat, érzés volt, ajándék a közönségnek és öröm a versenyzőnek – mindez természetesen a versenyzéssel járó izgalommal fűszerezve. Az érték és szépség e fonálát az ebéd, illetve a *Búzavirág* előadása színezte és egészítette ki.

Csak az estére tervezett eredményhirdetésekor tudatosult ismét bennünk, hogy ami ezen a napon történt, az tulajdonképpen vetélkedő is volt. No de a dobogósok újabb fellépései, a bíráló biztosok és a szervező csapat további dalai és versei hamar el is feledtették ezt. Öröm és ujjongás volt a másfél nap: barátságok szerzője, hagyományok őrzője, értékek teremtője, és megtartó erő még akkor is, ha másnap útjaink elágaztak.

A rendezvényt lezártuk, de élmények egész sorát vittük magunkkal haza. Hétköznapokból kiemelt szabadságunk tette széppé ezt a találkozást – az idej versmondó- és népdaléneklő versenyt.

A versmondó verseny első díját ketten vitték haza: *Ferencz Boglárka* Sepsiszentgyörgyről és *Tollas Adrienn* Marosvásárhelyről. A dobogó második lépcsőfokára *Kófty Annamária* (Vajdahunyad) lépett, a harmadik díjat pedig *Imets Levente* (Kolozsvár) kapta. A *Napsugár* gyermeklap különdíját *Almási Gyopár* (Fiatfalva), *Fodor Szilvia* (Homoródszentpál) és *Szabó Csengele* (Sepsiszentgyörgy) nyerték el. A „legtisztább versmondó” különdíjasa *Hegeđűs Renáta* (Magyarzsákod) lett. A Brassó-Óváros Unitárius Egyházközsége különdíjjal jutalmazta *Fekete Ágnes-Heini* nagyajtai versmondót.

A népdaléneklő verseny első díját a marosvásárhelyi *Demeter Panna-Katalin* nyerte el, a második helyezés pedig a bölöni *Bíró Albertet* illette. A harmadik díjat *Kocsis Imola* (Sepsiszentgyörgy) vitte haza. Különdíjasok: „a legtűzrőlpattantabb énekes” címért *Jártó-Kocsis Emőke* (Sepsiszentgyörgy), „a legszebbben csengő hangért” *Miklós Melinda* (Vargyas) kapott jutalmat, „a legtermészetesebb énekes” díját *Brok Éva* (Székelyderzs), „a legígéretesebb hang” címét pedig *Fodor Szilvia* (Homoródszentpál) nyerte el. A brassói egyházközség különdíját *Dimény Hajnalka* (Vargyas) kapta.

Fülöp Júlia

Gazdag ifjúsági élet Sepsiszentgyörgyön

A sepsiszentgyörgyi Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet sokrétű tevékenysége igyekszik túlmutatni a népes csapat belső céljain. Háromszék környékén minden tőlünk telhető erővel bátorítani és segíteni kívánjuk a szomszédos egyleteket.

Három tevékenységünkről kívánunk a következőkben tájékoztatást nyújtani.

1. Régóta felmerült igényt igyekszünk kielégíteni azáltal, hogy az egyházkörünkben működő ifjúsági egyletek számára havi rendszerességgel megszervezünk egy néhány órás találkozót. Az

egyletek közötti rendszeres kommunikáció révén az egyletvezetők egymást segíthetik tervekben, ötletekben. A találkozók szervezését Sándor Eszter és Máthé Kincső egyházköri képviselők végzik. Ezen az alkalmakon az egyletek képviselői megosztják egymással siker-, és kudarcélményeiket, beszámolnak az egyleti tevékenységéről, egyházköri rendezvényeket, körutakat terveznek. Az eddig négy alkalommal megszervezett találkozón több-kevesebb rendszerességgel részt vettek a baróti, bölöni, brassói, felsőrákosi,

nagyajtai, vargyasi, ürmösi és természetesen a sepsiszentgyörgyi egyletek képviselői. Reméljük, hogy a sűrű találkozások, eszmecserek meghozzák gyümölcsüket, és a most még „egylettelenségben” levő egyházközségek erőt nyernek a megújuláshoz, és bekapcsolódnak ebbe az igen hasznos egyeztetési folyamatba.

2. A Kovászna Megyei Művelődési Központ a 2006-os évet az ifjúság évének nyilvánította, és ennek szellemében meghirdette a *Háromszék legfiatalosabb települése* című megyei vetélkedőt, amelynek célja a közművelődési élet és a következetes ifjúsági munka fellendítése a háromszéki településeken, valamint hagyományápolás és közösségfejlesztés. A vetélkedőre 2005. december 16-ig a megye hat kistépelése és két városa nevezett be.

A vetélkedő főnyereménye egy közösségi iroda létrehozása: 2 számítógép programokkal, nyomtató, szkener, telefonkészülék, világháló-bérlés, bútorzat, két mobiltelefon. Emellett a nyertes szervezet beléphet a *Félúton* interregionális hálózatba, amely Székelyföld, Közép-Dunántúl és Nyugat-Felvidék régiói között működik.

A január 1-jén elkezdődött, kilenc hónaposra szabott vetélkedőre a városi kategóriában Sepsiszentgyörgyről két csapat, a *Turulmadár* és *A Csapat*, valamint a kézdivásárhelyi *Next Egyesület* jelentkezett. Ifjúsági egyesületünk *Turulmadár* név alatt az Erdélyi Magyar Ifjak sepsiszentgyörgyi csoportjával és a Bölöni Farkas Sándor nevét viselő unitárius cserkészcsoporthal lépett szövetségre, hogy benevezhessen a versenybe.

A következő kilenc hónapban a csapatok tevékenységének nyomom követése egy zsűri által elfogadott szabályzat és pontrendszer alapján történik. Mindennemű tevékenységünkről beszámolót és pontos dokumentációt kell készítenünk. A pontosság és az átláthatóság szép pontszámokat eredményezhet. Ma még csupán álom, hogy ősztől a *Turulmadár* szövetséget alkotó három ifjúsági csoport nyerhet egy ilyen infrastrukturális fej-

lesztési lehetőséget, de pontos és szorgos munkával egyre elérhetőbbé válik a megfoghatatlan „tünemény”. A pillanatnyi helyzet reményt táplál. Amint átgondoltuk, hogy ez milyen lehetőségeket kínál a Kovászna megyében működő ifjúsági közösségeknek, rögvest munkához láttunk, s ha majd a kilátásba helyezett díjat kiérdemeljük, újabb kihívások elé állítjuk közösségünket.

3. A harmadikként vázolt ifjúsági megnyilvánulásunkkal a média világába hívogatjuk az olvasót. Ifjúsági egyesületünk a Michael D. Burp által felkínált díjmentes lehetőséggel élve a <http://sdfe.unitarius-halo.net> tárhelyen Kolcza Mátyás egyesület vezetésével és komoly egyleti csapatmunkával alig pár hónap alatt elkészítette bemutatkozó honlapunkat.

Milyen hozadéka lehet egy olyan honlapnak, amely csupán egy ifjúsági kört mutat be? Nos, az általános bemutatkozón túl igen nagy haszna lehet, mégpedig a tevékenységek újragondolása, címszerű megfogalmazása és rendszerezése. Honlapunk célja többek közt az is, hogy a bemutatott tevékenységekkel ösztönző példát állítsunk a más helyiségekben működő egyesületeknek. Egyesületünk címszerű naplója három évre visszamenőleg kulcsszavakban kínálja a jobbnál jobb, kipróbált öt-

letek sorát. Ha a honlap hasznosságáról még mindig nem győztük meg a kedves Olvasót, javasoljuk, hogy „kattanjon” az említett elérhetőségre, és úgy próbáljon meggyőződni.

Kisebb csoportunk, követve a kolozsvári és a székelyudvarhelyi példát, rádióműsorok szerkesztésével is foglalkozik. A négytagú szerkesztőség kéthetente egy-egy húszperces műsorral jelentkezik az Antal Árpád (unitárius felekezetű) parlamenti képviselő tulajdonában lévő kereskedelmi rádióadóban, a Sepsiszentgyörgyön igen népszerű Sláger Rádióban, a 105,9 MHz-es hullámhosszon. Ifjúsági műsorunk felekezetünk ifjúságának gondolkodásmódját és értékrendjét tolmácsolja városunk és a környékbeli hallgatók számára. Vasárnap 13 órakor közvetítjük műsorunkat, ami akár ideális időpontnak is nevezhető: az emberek már hazaértek a templomból (esetleg felkeltek!), ebédelni készülnek, és jó ebéd mellé szól a *Tiszta forrás* című unitárius ifjúsági rádióműsor.

A jó Isten adjon mindenkinek egészséget és jókedvet a mindennapi munka elvégzéséhez, egyházi közösségünk épülésére, az egy Isten dicsőségére!

Lakatos Sándor

Kedves Felfedező, kedves Barátaink!

Szeretettel köszöntjük régi és újonnan bekapcsolódó játékosainkat. A kezdő játékosaink érdekében felfrissítjük „hármasszabályunkat”:

1. A kezetekben levő *Unitárius Közlöny*ben találjátok meg a helyes választ a Forgósél kérdéseire. Levélben kell válaszolnotok a lennebb megadott címre, a kivágott és olvashatóan kitöltött szelvényen, illetve külön papírlapon a Tükör rovat feladatra – mindezt egyetlen borítékban postázva.

2. Ajándékpontot kap – az aktuális fordulóban elért pontszámának felét –, aki új versenytársat szervez be. Ne feledjétek: a frissen szervezett játékosnak legalább három fordulóban játszania kell, és fel kell tüntetnie az őt játékba bevonó társának a nevét.

3. Aki a kérdésektől eltérő tárgyú, komolytalan válaszokat ad, automatikusan kiesik a játékból.

Igyekeztek pontosan válaszolni a feladatokra a maximális pontszám elérése érdekében, hiszen várnak az ajándéktáborok és a különféle értékes ajándékok.

Ne feledjétek: ti is javasolhattok a Tükör részére kreativitást fejlesztő feladatot! A sikeresebbekből válogatunk, és feltüntetjük a feladatgazda nevét is.

A válaszok beküldési határideje: **2006. május 1.** • Küldeményeteket az alábbi címre várjuk: Fekete Levente, 527005 Aita Mare, Str. Főút 349. jud Covasna

Forgósél

1. 1. Mi a címe a székelyudvarhely-belvárosi unitárius egyházköztség frissen megjelent negyedévi lapjának?

..... **5 pont**

2. Milyen név alatt indult a sepsiszentgyörgyi unitárius egyházköztség ifjúsági csapata a 2006 januárjában meghirdetett „Háromszék legfiatalosabb települése” című versenyen?

..... **5 pont**

3. Hogy hívták azt a Háromszék vármegyei alkirálybíró, aki „búzában konkoly családja történetében”?

..... **5 pont**

Tükör

Légy riporter!

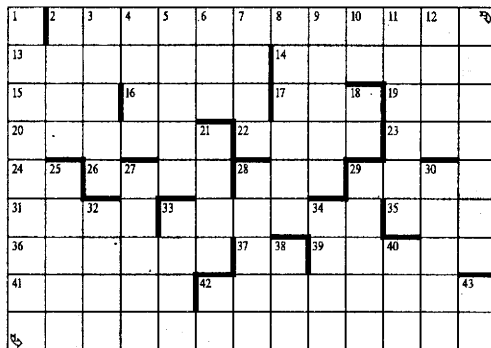
Ismertess riporterként egy megtörtént eseményt, amely az 1848-49-es magyar szabadságharc alkalmával játszódott le lakóhelyeden vagy a közelben.

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő, tiszteletes asszony (Ürmös), **Balázs Tamás** lelkész (Magyarszovát), **Demeter Erika** lelkész (Erdőszentgyörgy-Bözödújfalú), **Ercsey-Ravasz Ferenc** újságíró (Kolozsvár), **Fülöp Júlia** teológus-hallgató (Kolozsvár), **Gálfalvi Gábor** nyugalmazott iskolaigazgató, tanító (Alsóboldogfalva), **Kisgyörgy Zoltán** újságíró, geológus (Sepsiszentgyörgy), **Lakatos Sándor** gyakorló segédlelkész (Sepsiszentgyörgy), **Máthé Sándor** lelkész (Brassó), **Novák Lajos** újságíró (forrás: erdely.ma), **Pálffy Anna-Mária** lelkész (Ikland-Nagyernye), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy), **Pitő Attila** lelkész (Tarcsafalva), **Szabó Rozália** vegyész mérnök (Dicsőszentmárton), **Id. Szombatfalvi József** lelkész-esperes (Székelykeresztúr), **Tódor Csaba** lelkész (Homoródszentpál)

William Saroyan gondolata

Vízszintes: 1. Ellenben. 2. **A gondolat első része.** 13. Kérdésre helyes választ ad. 14. Mesterséges testrész. 15. ... mala, Knittel regénye. 16. Nem szoros. 17. Becézett Ilona. 19. A szavak zsolija. 20. Térképtár. 22. Alagcsövezés. 23. Juh himje. 24. Megfelelő. 26. Híres tokaji borfajta. 28. Ragadozó madár. 29. Maga mögött hagy. 31. Vágó eszköz. 33. Női ruhákban régebb a verejtéket felszívó vászon darab. 35. Bukaresti jogi egyetem, röviden. 36. Szervezetben keletkező, bizonyos szervezeteket bevonó híg váladék. 37. Valamint. 39. Franciaországi kikötőváros. 41. Engedő. 42. Építészeti, stilizált levelekből, indákból álló díszítőelem.

Függőleges: 1. **A gondolat befejező része.** 2. Előkelő. 3. Ritka női név. 4. Magyarországi folyó- és megyenév. 5. Itáliai. 6. Magas hőemelkedés. 7. Román „karós” vajda volt. 8. Román cigarettamárka volt. 9. Hús készülése a lerben. 10. Földet forgat. 11. Hatalmas kötömb. 12. Pécsi női kosárlabdacsapat. 18. Izomkötő. 21. Madár „gyomra”. 25. Ahhoz hasonló. 27. Csúsztató építmény hajók vízrebocsátásánál. 28. Cséplőterület. 29. Egyfajta gyümölcsös kert. 30. Egyhelyre. 32. Puha. 33. Keleti szentkép. 34. Katolikus papi rang. 38. Maró anyag. 40. Módosított zenei hang. 42. Americium vegyjele. 43. Kajak két széle!

Elment a busz

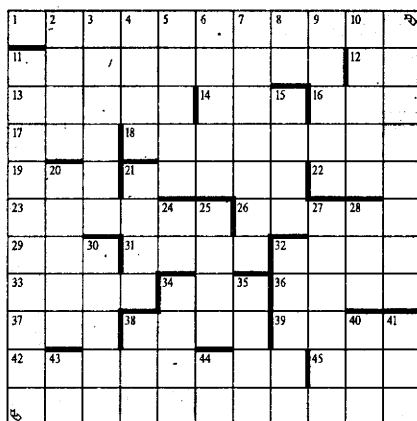
Egy férfi kétségbeesetten fut a domboldalon lefelé kanyargó úton haladó busz után. Egy ott kaszáló ember rákiált:

– Ne fusson utána uram, nemsokára jön egy másik busz!

– ...! – felel a busz után futó, és rohan tovább. (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. **A poén első része.** 11. Építészeti stílus. 12. Két római ötszázas. 13. Nem tilt meg. 14. Kocsma része. 16. Angol Józsi. 17. Az összeadás szava. 18. Mesebeli ravaszdi. 19. Mennyei. 21. Bolti alkalmazott. 22. Thaiöldi folyó (NAN). 23. Meleg évszaki szabadságát tölti. 26. Ritka férfinév. 29. Fekete István kisorókája. 31. Korai gyümölcs. 32. Kételtű állat. 33. Tizenhárom vértanú városa. 34. Szakít. 36. Arab állam, fővárosa Bagdad. 37. Csomópont. 38. Monori ..., magyar színész. 39. Régi magyar férfinév. 42. Nemzeti park az Egyesült Államokban. 45. Romlott a tojás.

Függőleges: 2. Muzsika. 3. Lakóépület erkélyszerű, de a falból nem kiugró része. 4. Várát Dobó István védte. 5. Valakinek aláveti magát. 6. Erkölcstan. 7. Bilicsi ..., magyar komikus – énekes volt. 8. United Kingdom, röviden. 9. Régi közigazgatási egység, a tartománynál kisebb volt. 10. Humoros, rövid történet. 11. **A poén befejező része.** 15. Hibáztat. 20. Masször. 21. Származik. 24. Associated Press, röviden. 25. Életet eltölt. 27. Fizetést adó. 28. Csernáton vára. 30. Házi szárnyas. 32. A Carmen című opera zeneszerzője. 34. Idő, angolul. 35. Süteményfajta. 38. Tolsztoj személyneve. 40: Vidék. 41. A máj váladéka. 43. Indok. 44. Zamat.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **2006. május 5-e.** Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét májusi lapszámunkban közöljük.

Januári rejtvényeink megfejtése: *Gellérd Imre*: A Liberté rabja; *Élni*, istenien. *Két közmondás*: Rossz hír szárnyon jár; A lelkiismeret ezer tanú.

Könyvjutalmat nyert **Szabó Levente** magyarsárosi olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Győrő Dávid
Kovács István Sándor
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:

Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.

15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézetét.